

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU
ISSN 1821-1070 Letnik XIX. št. 73-74 E-mail: pisarna@kredarica.org Novi Sad januar-junij 2019

INFORMATIVNI DNEVI 2019

MOJA DOMOVINA 2019

VODNIKOVO LETO 2019

V PRILOGI: NATEČAJ SLOVENC,
TVOJA ZEMLJA JE ZDRAVA

Foto: Dorđe Veselinov

INFORMATIVNI DNEVI V LJUBLJANI

Društvo Slovencev Kredarica je od 14. do 16. februarja 2019 organiziralo strokovno ekskurzijo na Informativne dneve na Univerzi v Ljubljani. Mladi člani slovenskih društev v Srbiji so obiskali fakultete, da bi se seznanili z informacijami o nadaljevanju izobraževanja v domovini Sloveniji. Med obiskom so se oglasili tudi v Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Minister Peter J. Česnik in državna sekretarka Olga Belec, sta v petek 15. februarja 2019, sprejela dijakinje vseh slovenskih društev, ki delujejo v Srbiji. Spremljali so jih predstavniki Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada, ki je letos organizator obiska v Sloveniji.

Minister in državna sekretarka sta izrekla dobrodošlico. Minister Peter J. Česnik, je med drugim izpostavil pomen slovenskega jezika za ohranjanje slovenske identitete ter pomen izobrazbe za pridobitev poklica. Sledil je sproščen pogovor o delu Urada in prihodnjih dogodkih ter srečanjih, na katerih bi se ponovno lahko videli. Povabljeni so bili na tradicionalni dogodek Dobrodošli doma ter na Vseslovensko srečanje v Državnem zboru Republike Slovenije. Vsi so se strinjali z besedami državne sekretarke Olge Be-

lec, da tudi pesem, glasba, kulinarika in šport povezujejo ljudi. Poleg obiska v Uradu so se udeležili gledališke predstave Nežka se moži v Slovenskem narodnem gledališču. Projekt so podprli Urad, Nacionalni svet Slovensko narodno gledališče in organizator DS Kredarica.

Vir: www.slovinci.si

OBISK VELEPOSLANIKA REPUBLIKE SLOVENIJE IZTOKA JARCA V DRUŠTVU SLOVENCEV KREDARICA V NOVEM SADU

V sredo 29. maja 2019 se je na uradnem obisku pri premierju AP Vojvodine Igorju Miroviću v Novem Sadu mudil Iztok Jarc, novi veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu. Veleposlanik Iztok Jarc je v spremstvu častnega konzula Republike Slovenije v Vojvodini Rajka Marića in Gorana Križa, pooblaščenega ministra iz gospodarskega oddelka veleposlaništva, obiskal tudi Društvo Slovencev Kredarica. Z visoko delegacijo so se pogovarjali častni predsednik društva Ivan Zavrtanik, predsednik društva Đorđe Veselinov in ostali predstavniki društva. Veleposlanik je izpostavil aktualne teme, ki zadevajo Slovenijo, spregovoril o volitvah za evropski parlament ter poudaril, da so se tudi Slovenci v Srbiji, ki jih je vpisanih

okrog 8000, udeležili volitev v velikem številu. Dodal je tudi, da Slovenija nadaljuje izmenjavo z Republiko Srbijo na področju gospodarstva, turizma in kulture in povabil društvo, naj se priključi k manifestaciji Foodfest v Novem Sadu, na katerem se bo predstavila tudi Slovenija. Napovedal je še en uradni obisk Novega Sada v prvem polletju 2019, ko se bo sestal z županom Novega Sada, Milošem Vučevićem. Predsednica Upravnega odbora DS Kredarica Elza Ajduković je govorila o društvu in negovanju slovenskega jezika, kulture in tradicije, ki predstavljajo osnovni namen delovanja društva. V sproščenem pogovoru so se dotaknili tudi položaja slovenske narodne manjšine v Srbiji, položaja slovenskih potomcev izven domovine v tretji in četrti generaciji, možnosti in težave slovenskih potomcev pri nadaljevanju izobraževanja v Sloveniji, dopolnilnem pouku in izbirnem predmetu slovenskega jezika z elementi kulture v Novem Sadu. Gostitelji so povedali tudi, da se vsakega obiska veleposlaništva zelo veselijo, saj jim to med ostalim pomeni, skrb Slovenije za Slovence po svetu.

Besedilo: **Elza Ajduković**

Foto: **Đorđe Veselinov**

SPREJEM V VELEPOSLANIŠTVU V BEOGRADU

V petek 21. 6. 2019 so se predstavniki Društva Slovencev Kredarica udeležili slavnostnega sprejema Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu ob Dnevu državnosti 25. juniju. Veleposlanik Iztok Jarc je v slavnostnem govoru opisal dogodke, ki so predhodili osamosvojitvi, potem pa izpostavil položaj Slovenije v Evropski uniji ter svetovalno pomoč, ki jo nudi Srbiji v postopku pridružitve. Slovenija in Srbija sta vzpostavili diplomatske odnose decembra 2000 in

od takrat sodelujeta na področju gospodarstva, turizma in kulture. Potem se je zahvalil Srbiji in njenim državljanom za izredno gostoljubje, ki so ga deležni Slovenci, tako uradni predstavniki, turisti in slovenski potomci, ki živijo tukaj. Slovenska društva v Srbiji se vsako leto z veseljem udeležijo sprejema, saj je to priložnost za pogovor in sodelovanje v prihodnje.

Besedilo: Elza Ajduković

Foto: Đorđe Veselinov

Dne 25. junija 1991 je skupščina Republike Slovenije sprejela Deklaracijo o neodvisnosti Slovenije in Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Dokumenta sta bila sprejeta na podlagi plebiscita, ki je potekal decembra leta 1990, kjer se je 88,5 odstotkov prebivalcev Slovenije odločilo za samostojnost. Neodvisnost je bila slavnostno razglašena naslednji dan na Trgu republike, ko je takratni predsednik Milan Kučan zaključil z znamenitimi besedami: Nocoj so dovoljene sanje. Jutri je nov dan.

Slovenijo je isti dan priznala Hrvaška 26. junija, pri priznavanju je pomagala Nemčija. V OZN je sprejeta 22. maja 1992.

Toda 26. junija so se enote JLA napotile proti Sloveniji. Prvi strelji so odjeknili 27. junija ob 14.30 v Divači, izstrelil pa jih je častnik JLA, ki je zasedla večino mejnih prehodov z Italijo in Avstrijo, že drugi dan pa so slovenske sile prešle v ofenzivo. Med vojno so slovenske sile pogumno zajele več tankov in skladišč orožja in po ukazih poveljstva razoroževale ter sprejemale predaje enot JLA. V veliko pomoč je bilo tudi civilno prebivalstvo, ki je nastavljalo improvizirane blokade iz tovornjakov in ostalih primernih sredstev. Najhujši boji so potekali 2. julija. Takrat je bil napaden radijski oddajnik v Domžalah, potekala pa je tudi bitka za Krakovski gozd. V Kra-

kovskem gozdu je 1. julija obtičal konvoj JLA in 2. julija je bil pod neustavljivim napadom Teritorialne obrambe prisiljen v predajo. Istega dne se je Teritorialna obramba z JLA bojevala pri Dravogradu. Zvečer so številni objekti JLA po Sloveniji prišli v slovenske roke. Ob 21.00 je Slovensko predsedstvo ponudilo prekinitev ognja, ki ga vodstvo JLA ni sprejelo. Zvečer 3. julija je JLA sprejela premirje.

Naslednji dan so slovenske sile zasedle vse mejne prehode in dovolile nemoten umik JLA. Vojna se je formalno končala 7. julija s podpisom Brijunske deklaracije. Ta je določevala konec sovražnosti med Republiko Slovenijo in Jugoslavijo, ter ukazala trimesečno zamrznitev osamosvojitvenih dejavnosti. Predsedstvo Jugoslavije je 18. julija sprejelo odločitev o umiku JLA iz Slovenije v treh mesecih. Zadnji vojak JLA je Slovenijo zapustil v noči med 25. in 26. oktobrom. Slovenski udeleženci v vojni so prejeli Častne znake svobode Republike Slovenije.

Vojna je zahtevala 18 življenj na slovenski in 44 na jugoslovanski strani. Slovenija je utrpela 182 ranjenec, Jugoslavija pa 146. V spopadih je bilo ubitih tudi 12 tujih državljanov, predvsem novinarjev in bolgarskih tovornjakarjev. Slovenija in Srbija sta vzpostavili diplomatske odnose decembra 2000.

Vir: Wikipedia

DELEGATSKA SKUPŠČINA

V četrtek 21. 3. 2019 je bila v prostorih društva redna delegatska skupščina Društva Slovencev Kredarica, na kateri so bili sprejeta Vsebinska in finančna poročila, poročila o delu Mešanega pevskega zbora, Moške pevske skupine, Uredniškega odbora Biltena Kredarica ter poročilo Nadzornega odbora za 2018. Izbrano je tudi novo vodstvo društva. Dosedanji predsednik Ivan Zavrtanik je proglašen za častnega predsednika, Đorđe Veselinov je izbran za novega predsednika društva v štiriletnem mandatu, člani Upravnega odbora so Katja Juršič Huzjan, Sanja Vučurević, Zdenka Maletin, Nina Stanimirov Veriš, Ivan

Mirković, Sead Lorbek in Milan Bireš, sekretarka Upravnega odbora je Jasmina Veselinov, predsednica Upravnega odbora pa je Elza Ajduković. Društvo je potrdilo dopolnitev novih delegatov skupščine, kjer so izbrani Anđelka Ivošev, Žaklina Klemen, Irinka Frol Mitrović, Milan Stajić, Borut Pavlič in Luka Maletin. Po uradnem delu je sledilo druženje s pogostitvijo. Zahvaljujemo se vsem, ki so se odzvali seji in čestitamo novoizbranemu vodstvu društva.

Besedilo: Elza Ajduković

Foto: Đorđe Veselinov

VODNA AGENCIJA V DRUŠTVU SLOVENCEV KREDARICA

V torek 4. junija 2019 je bila v prostorih DS Kredarica v Novem Sadu delavnica za najmlajše in predavanje na temo Vodno bogastvo Slovenije – izjemen naravni vir.

Društvo Slovencev Kredarica je v sodelovanju z Vodno agencijo iz Slovenije, ki se ukvarja z ozaveščanjem in edukacijo in deluje tudi izven Slovenije, pripravilo pester program o pomenu vode in njeni zaščiti. Program sta podprla Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Društvo Slovencev Kredarica iz Novega Sada.

Na delavnici za najmlajše so jim Majda Adlešič, organizatorica gostovanja ter Nina Stanimirov Veriš in Rut Zlobec, učiteljici slovenskega jezika, ki poučujeta v Srbiji, predstavile Slovenijo in njene vodne tokove, v zanimivi zgibanki pa so sami narisali reke v Sloveniji in iz papirja naredili ladjice.

Na predavanju pa so lahko prisotni spoznali delček slovenskega vodnega bogastva. S pomočjo fotografij so si ogledali najbolj znana slovenska jezera in vodotoke, se »sprehodili« skozi kraške jame ter po slovenski obali. Spoznali so tudi izkoriščanje moči vode, še zadnje plavajoče mline na vodotokih, ohranjanje tradicije splavarjenja ter številne še ohranjene vodnjake.

Predavanje je pripravila prof. dr. Tatjana Kikec iz Slovenije, ki je geografinja po izobrazbi in duši. Doktorirala je s področja fizične geografije. Na svojem predavanju je pripovedovala o razumevanju delovanja narave ter zavedanju o izjemnem naravnem bogastvu, ki ga imamo in ga moramo zaščiti tudi za naslednje generacije.

Besedilo: Elza Ajduković

Foto: Đorđe Veselinov

PRAZNIČNO GLASBENO DARILO IZ SLOVENIJE

V Društvu Slovencev Kredarica je 16. aprila 2019 predsednik društva Đorđe Veselinov sprejel glasbenika Petra Dirnbeka iz Slovenije. V nadaljevanju je slovenski kantavtor Peter Dirnbek učencem dopolnilnega pouka slovenščine, ostalim članom Društva Slovencev Kredarica in drugim ljubiteljem dobre glasbe v Novem Sadu v Kulturni postaji Svilara pred velikonočnimi prazniki podaril svoje avtorske pesmi.

Peter Dirnbek nam je v Novi Sad prinesel izjemno darilo glasbenega talenta in se dotaknil srca s pesmi in prisrčnimi besedami.

Svetlana

Hvala Petru, ker nam je s prijetno glasbo in živimi besedili prinesel dih Slovenije, še posebej z glasbeno razglednico Brežic. Tople življejske slike iz njegovih verzov smo doživeli v prijaznem okolju nekdanje Svilara. Osebno sem za ta krasen prostor izvedela zahva-

ljujoč njemu. Srečno, Peter, v prihodnje - le nadaljuj po svoji poti in spet pridi!

Jasmina

Imeli smo čast, da smo gostili glasbenika Petra Dirnbeka in zadovoljstvo, da spoznamo njegovo glasbo in življenje. Peter je rokerska, in kot pravi v pesmi - nomadska duša. S svojim nastopom in zgodbami je nasmejale vse prisotne. Mojstrstvo na kitari in ustni harmoniki je vsem dobro delo kot nam dobro dene iskren razgovor s prijateljem ob kozarčku dobre pijače.

Peter, najlepša hvala! Vesno si dobrodošel v Novem Sadu!

Ana

Petrov koncert je bil odličen zaradi njegovega načina izvajanja, ki je iskren, besedila pri poslušalcih budijo čustva. Je avtentičen kantavtor. Interakcija med izvajalcem in občinstvom je možna le, če obstaja iskrena in osvobodjena povezanost ob zvoku, besedi in čustvu. Upamo, da nas bo spet kmalu obiskal.

Aleksandra

Koncert je bio odličen, Peter je zelo prijeten in zanimiv, dober človek, zelo nam je bil všeč. Prišli so vsi, ki so si zaslužili, da ga slišijo in spoznajo.

Sonja in Miroslav

Foto: Đorđe Veselinov

SLAVNOSTNI KONCERT IN PREDSTAVITEV MONOGRAFIJE DS KREDARICA

V petek 31. maja 2019 je bil v Slavnostni dvorani Mestne hiše Novi Sad slavnostni koncert ob 15 letnici ustanovitve Moške pevske skupine Fantje DS Kredarica, ki jo vodi umetniški vodja mag. Borut Pavlič in predstavitev Monografije Preteklost za prihodnost, ki jo je izdalo Društvo Slovencev Kredarica, podprla pa sta jo Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Mestna uprava za kulturo Mesta Novi Sad.

Na koncertu, ki ga je organiziralo Društvo Slovencev Kredarica, sta poleg Moške pevske skupine pela še Mešani pevski zbor DS Kredarica in novosadska ženska vokalna skupina Res Miranda pod vodstvom Dunje Huzjan. Na koncertu so se vrstile slovenske ljudske, umetne in zimzelene pesmi, prirejene za zborovsko petje. Fantje so s svojim nastopom navdušili publiko, prav tako tudi pevski skupini, ki sta popestrili koncert. V okviru prireditve je predstavljena tudi monografija, ki jo je izdalo društvo v slovenskem in srbskem jeziku. Manifestacije sta se udeležila predstavnika Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu, atašejka Kristina Nastovska in pomoč-

nik župana Novega Sada Aleksandar Petrović, ki je v pozdravnem govoru poudaril velik pomen delovanja Kredarice kot najstarejšega slovenskega društva v Srbiji v multietničnem in multikulturalnem Novem Sadu in čestital pevcem jubilej, predsednik Društva Slovencev Kredarica, Đorđe Veselinov pa je pomočniku župana in atašejki v imenu društva vročil Monografijo.

Vokalna skupina Res Miranda

*Besedilo: Elza Ajduković
Foto: Đorđe Veselinov*

Atašejka Kristina Nastovska, Dunja Huzjan in Borut Pavlič

MOJA DOMOVINA 2019

Od 22. do 24. junija 2019 so učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika in pevci MePZ Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada gostovali pri MePZ Ivana Cankarja na Vrhniki v Sloveniji. V skupnem programu so 23. junija v cerkvi sv. Lenarta, na Letnem koncertu »Pri sv. Lenartu« z Recitalom o Cankarju ob spremljavi pevskih zborov zaznamovali Dan državnosti - praznik osamosvojitve Republike Slovenije. V pozdravnem govoru je Daniel Cukjati - župan Vrhnike, poudaril pomen sodelovanja med slovenskimi rojaki. Gostovanje v Sloveniji pod imenom

Moja domovina, je bilo slavnostno, čustveno, pestro in poučno, saj so med ostalim obiskali tudi Narodno galerijo v Ljubljani, ki je lani praznovala 100 let od ustanovitve. Predsednik DS Kredarica Đorđe Veselinov je predstavniku galerije podaril bilten Kredarica, v katerem so objavljena besedila učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika o slikah največje slovenske impresionistke Ivane Kobilce. Pred proslavo na Vrhniki do si ogledali spominsko hišo Ivana Cankarja, največjega slovenskega pisatelja, kjer so tudi predstavniku muzeja podarili bilten Kredarica, v katerem so objavljena besedila z lanskega literarnega natečaja Skodelica kave, ki so jih napisali učenci in člani slo-

venskih društev v Srbiji. Na poti domov so se še ustavili v spominski hiši Jožeta Toporišiča, slovenskega jezikoslovca.

Projekt so podprli Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Občina Vrhnika in DS Kredarica.

Zahvala vsem, ki so sodelovali pri uresničitvi projekta Moja domovina, še zlasti pa Nadji Malovrh - avtorici programa proslave in vodji gostiteljev iz Vrhnike, Rut Zlobec - učiteljici DPS in avtorici recitala ter vsebinskih ogledov, Dunji Huzjan-dirigentki MePZ Kredarica ter Đorđetu Veselinovu - avtorju projekta in predsedniku DS Kredarica.

Besedilo: Jasmina Veselinov

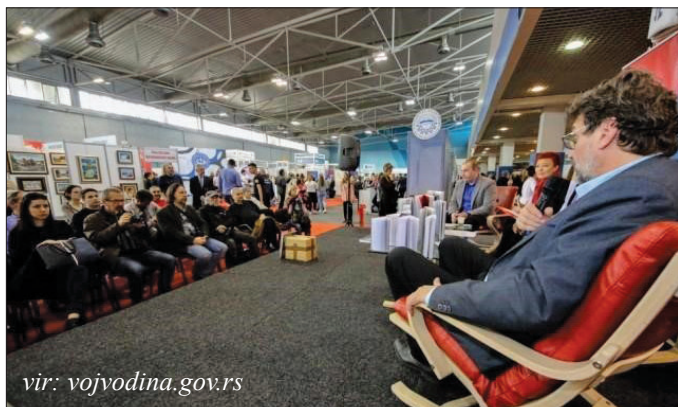
Foto: Đorđe Veselinov

Nadja Malovrh in Đorđe Veselinov

MEDNARODNI SEJEM KNJIG V NOVEM SADU

Na Novosadskem sejmu je bil od 5. do 11. marca 2019 Sejem knjig. Od 5. do 11. marca je bila v avli Master centra tudi umetnostna razstava Art – Expo. Istočasno je bil od 7. do 9. marca Sejem izobraževanja Kažipoti - Putokazi. Ob tej priložnosti so razen novosadskih srednjih šol in Univerze, nastopile tudi srednje šole in fakultete iz Srbije ter iz desetih drugih držav, prvič.

vir: vojvodina.gov.rs

Mednarodni sejem knjig se je odvijal v osrednji dvorani sejma v Master centru, že tradicionalno pa je sodelovalo tudi Društvo Slovencev Kredarica.

Sodelovali smo na skupni stojnici Pokrajinskega sekretariata za izobraževanje, predpise, upravo in nacionalne manjšine - nacionalne skupnosti in Pokrajinskega sekretariata za kulturo, javno obveščanje ter odnose z verskimi skupnostmi Izvršnega sveta Avtonomne pokrajine Vojvodine. Na tej stojnici so bili izdelki založništva v jezikih nacionalnih manjšin v programu in številne predstavitve ali promocije inštitucij in posameznikov v založniški produkciji.

Razstavili smo naše izdelke založništva v slovenskem jeziku: Biltene Kredarica.

Mednarodni sejem knjig v Novem Sadu je največja knjižna manifestacija v Avtonomni pokrajini Vojvodini, na kateri so nastopili tudi posebni gostje – književnica iz Francije Agnes Martin Lugand in književnik iz Italije Diego de Silva.

Knjige so bile od 20 do celo 75 odstotkov cenejše kot v knjigarnah. Izbira je bila velika zlasti beletristika - leposlovje in otroška književnost. Prodano je veliko knjig.

Vstop je bil prost. Razstavjalcev je bilo 150 iz 30 držav, obiskovalcev pa 35 000.

Marija Lovrić

CVETOČA POMLAD V ČONGRADU - FESTIVAL ZBOROV

V nedeljo 12. maja 2019 v Kulturnem centru in v prelepi dvorani Madžarskega kralja v Čongradu je bil ob 17.00 uri festival zborov Cvetoča pomlad.

Nastopali so: DS Kredarica MePZ Novi Sad, Srbija, dirigentka Dunja Huzjan, klavirska spremljava Jožef Ritter; Scherzo MePZ Ketckemet, Madžarska, dirigentka Zavori Erika; Sjajna zvezda Omladinski zbor Budimpešta, dirigent Zhang Guo Zhi; Kantilena MePZ Omsk, Rusija, dirigentka Tatiana Kapustina; Fantje Vokal, Novi Sad, Srbija, umetniški vodja Borut Pavlič; Manjina Kineza na Madžarskem, zbor Sjajna zvezda Budimpešta, dirigent Zhang Guo Zhi in Čongradski zbor ljubitelja muzike, Madžarska, dirigentka Varga Zsuzsanna.

Vsak udeleženec je nastopil s tremi pesmimi. Iz DS Kredarica je Moška pevska skupina Fantje pod vodstvom umetniškega vodje mag. Boruta Pavliča nastopila z repertoarjem Željenje je žito / rusinska narodna, Veseli hribček / slovenska narodna, Tiho noči / starogradska in Vela luka / dalmatinska. Mešani pevski zbor pod vodstvom Dunje Huzjan pa je zapel Moje orglice, Mojmir Sepe, ar. Damjan Močnik; Škrjanček poje, pripr. Jože Leskovar in Zottelmarsch, Herbert Posedu in Franz Gretzer.

V polni dvorani so obiskovalci uživali v bogatem programu kakovostnih izvedb pevcev od otroške dobe do zrelega obdobja. Publika se je aktivno vključila med izvajanjem Zottelmarscha našega pevskega zbora.

Na koncu koncerta je vsak udeleženec dobil zahvalo in pokal. Druženje se je nadaljevalo ob večerji.

Festival zborov Cvetoča pomlad sta organizirala Združenje ljubiteljev glasbe in Čongradski mestni glasbeniki, vstop je bil prost. Gostovanje pevskih skupin iz DS Kredarica je omogočilo DS Kredarica Novi Sad.

Lep majski dan in Cvetoča pomlad v Čongradu nama bosta ostala v trajnem spominu.

Besedilo: Marija Lovrić

»SLOVENC, TVOJA ZEMLJA JE ZDRAVA...«

ZA NAJBOLJŠO PESEM - ZGODBO - ESEJ

VALENTIN VODNIK

Uganka: *Brez ust govorim, nezastopnim molčim...*

(knjiška)

Valentin Vodnik se je rodil v Zgornji Šiški v Ljubljani 3. februarja 1758, kot prvorojeni sin kmeta Jožefa in Jere, rojene Pance. Umrl je 8. januarja 1819 za možgansko kapjo v svojem stanovanju v Ljubljani.

Valentin Vodnik je bil med pomembnimi začetniki slovenske posvete poezije, pa tudi pomemben naroden preroditelj in dramilec. Avtor prve izvirne samostojne slovenske pesniške zbirke *Pesme za pokušino* (1806), ustvarjalec *Velike pratike* (1795–1797) in *Male pratike* (1798–1806) ter urednik prvega slovenskega časopisa *Lublanske novice* (1797–1800), ki so bile kljub skromni nakladi prelomen dosežek.

Vodnik kot jezikoslovec spada med najpomembnejše slovenske osebnosti 19. stoletja, saj je sestavil prvo slovnico v slovenščini. V letu 1809 ga je francoska oblast ob ustanovitvi Ilirskih provinc zaradi znanja francoščine in italijanščine kot učitelja povabila v šolsko upravo in k ureditvi novega šolskega sistema. V uradnem spisu francoski vladi je Vodnik prepričal Francoze, da v šolski pouk na Kranjskem, namesto hrvaške dalmatinščine kot v preostalih delih Ilirskih provinc, uvedejo slovenščino. Po njegovi zamisli je slovenščina postala učni jezik v enotni osnovni šoli in gimnaziji, v zadnjem letniku tudi učni predmet. V tem obdobju je napisal še prvi slovenski učbenik za poučevanje tujega jezika, in sicer francoščine, ter (nedokončan) prvi slovenski učbenik za italijanščino. V kritičnem času narodnega in literarnega preporoda, ki je po pretežno cerkveni prinesel tudi posveto literaturo, je od šolnika Blaža Kumerdeja prevzel skrb za slovar slovenskega knjižnega jezika; zbrala sta 30.000 gesel, toda Vodnik ga zaradi veliko drugega dela ni pripravil do tiska. Kasneje so zbrano gradivo uporabili sestavljalci slovarjev. Napisal je prvo v slovenščini napisano slovnico slovenskega jezika *Pismenost ali Gramatika za perve šole* (1811), pa tudi prvi narodno prebudni spis v slovenščini *Povedanje od slovenskega*

jezika, kjer se je posvetil zgodovini, značaju in slovu Slovanov. V tem pogledu sta pomembni njegovi »ilirski« odi, v katerih je nakazana zamisel o samostojnem slovenskem kulturnem razvoju, značilna za prerodni krog barona Žige Zoisa, ki ga je spoznal, ko je kot duhovnik med ostalimi mesti služboval tudi na Koprivniku nad Bohinjem. Baron, okrog katerega so se zbirali napredni slovenski razsvetljenci, ga je pritegnil k svojim literarnim in preroditeljskim načrtom ter bil njegov dolgoletni mecen. Izdal je tudi knjigo *Kuharske bukve*, ki je pomembna po sooblikovanju razvoja kulinarike in gastronomije Slovenije in besedoslovju, saj so na današnjem slovenskem ozemlju ob koncu 18. stoletja poznali skoraj vse temeljne kulinarčne in gastronomske izraze tudi v slovenskem jeziku. Izjemnega pomena je Vodnikov uvod v *Kuharske bukve* z navodili za pravilno in predvsem zdravo kuhanje. Napisal je tudi *babiški priročnik v domačem jeziku*.

Zaradi navdušenja nad Napoleonom, ga je po njegovem padcu, avstrijska oblast predčasno upokojila in izključila iz javnega življenja.

Staroslovenski veljaki so leta 1858 na njegovi šišenski domačiji postavili marmorno ploščo in vanjo vklesali, da se je tod rodil prvi slovenski pesnik. Leta 1889 so v Ljubljani na današnjem Vodnikovem trgu postavili velik Vodnikov spomenik, ki stoji še danes – to je bila takrat najresnejša simbolna intervencija slovenskega narodnega gibanja v javni prostor bodoče

nacionalne metropole. Nagrobni spomenik, ki je danes na Navju, so mu z latinskim napisom postavili 8. oktobra 1827, leta 1839 pa ga nadomestili s slovenskim napisom. Na njem lahko preberemo zadnjo kitico iz njegove pesmi *Moj spomenik*.

Slovenija praznuje 2019 Vodnikovo leto, saj je 8. januarja pred 200 leti v Ljubljani umrl jezikoslovec, pesnik, prevajalec, učitelj, časnikar in duhovnik Valentin Vodnik.

Naslov natečaja, ki ga je izbrala učiteljica DPS Rut Zlobec, je verz *Slovenec, tvoja zemlja je zdrava*, iz ene najlepših (domovinskih) pesmi *Dramilo*, v kateri je veliki literat 19. stoletja izrazil, da v slovenskem narodu vidi velik potencial, ki ga je mogoče razviti le z delom, marljivostjo in zagnanostjo.

DRAMILO

*Slovenec, tvoja zemlja je zdrava
in pridnim nje lega najprava.*

*Pólje, vinograd,
gora, morjé,
ruda, kupčija
tebe redé.*

*Za uk si prebrisane glave
pa čedne in trdne postave.*

*Išče te sreča,
um ti je dan,
našel jo boš, ak'
nisi zaspan.*

*Glej, stvarnica vse ti ponudi,
iz rok ji prejemat ne mudi!*

*Lenega čaka
strgan rokav,
palca beraška,
prazen bokal.*

REZULTATI LITERARNEGA NATEČAJA

Literarni natečaj je bil objavljen 29.03.2019, rok za oddajo pa je bil 31.05.2019.

V tem roku je prispelo 16 zapisov od posameznikov iz slovenskih društev v Srbiji, 2 zapisa izven ocenjevalne kategorije pa sta prispela iz Slovenije.

Pogoji razpisa so bili:

1. Sodelujejo lahko člani slovenskih društev in učenci DPS v Srbiji.
2. Zapis mora biti v slovenskem jeziku.

3. Zapis naj bo na najmanj eni ali največ na dveh tipkanih straneh (od 1200 do 2400 znakov s presledki).
4. Pisava: Times New Roman 12
5. Naslov zapisa določi avtor sam.
6. Zapis doslej ne sme biti javno objavljen. Udeležencem natečaja se ne plačajo avtorske pravice a zapiši se ne vračajo.
7. Zapis mora biti označen s šifro, ki jo avtor določi sam.

Tričlanska strokovna komisija v sestavi:

1. predsednik komisije: Roman Vehovec - publicist
2. članica komisije: Nina Stanimirov Veriš - profesorica razrednega pouka
3. član komisije: Bojan Samson - književnik, je ocenila zapise in sicer:

1. mesto: »Štirje letni časi družine M«, dr. Svetlana Momčilović, DS Kredarica Novi Sad

2. mesto: »Slovenec, tvoja domovina je zdrava«, Vučica Jovičić, DS Emona Ruma

3. mesto si delita: »Moč spomina«, Cvetka Vučkovič DS Kula Vršac in »Objemi morje«, Marija Lovrić, DS Kredarica Novi Sad

Drugi po vrsti literarni natečaj je uspešno zaključen.

Pomen natečaja je v negovanju slovenskega jezika in kulture v pisni obliki, ki hkrati predstavlja pomemben prispevek h kulturni dediščini v slovenskih društvih v Srbiji. Čestitke avtorjem, ki so proglašeni za najboljše in vsem ostalim avtorjem, ki so s svojimi literarnimi prispevki sodelovali na natečaju! Zahvala učiteljem DPS in komisiji za strokovno pomoč!

V prilogi Biltena so zapisi nagrajenih avtorjev in ostalih, ki so sodelovali na literarnem natečaju. Slavnostna predstavitev nagrajenih zapisov in podelitev priznanj nagrajenim avtorjem bo na manifestaciji VII. Dnevi slovenske kulture novembra 2019.

PRVONAGRAJENI ZAPISI

ŠTIRJE LETNI ČASI DRUŽINE M

POLETJE NA BLOKAH

Fotografija z zlomljenimi robovi iz leta 1938. Črne zlovešče ptice so zdavnaj začele usoden let nad Evropo, ampak njihove sence se še ne dotikajo raztegnjene sončne pokrajine na njej, širokih bloških trat in travnikov. Majhna vasica in smrekov gozd kukata z obzorja. Sredi slike trije mladostniki naslonjeni na jadrarno letalo Zoegling. Okrog njih širjava bloške planote, oni pa bleščečih zob na potemneli koži, nasmejani, z vetrom v laseh. Srečni mladi športniki - letalci. Eden izmed njih dijak iz Rume, Ljubo; noro za-

ljubljen v letalo, še bolj, prvič v življenju, v postavno rjavolasko Majdo z Blok. Dokler sonce sije od jutra do večera letijo z odličnim nemškim letalom, krotijo zračne tokove, uživajo v ptičji višini. Ko sonce zaide in srebrna luna zajadra čez modro nebo, ga tam na križišču čaka ona. Tople dlani se dotikajo, goreči poljubi nesejo kvišku. Kristalni bloški zrak, sonce in vetrovi polnijo mlado srce z nepopisno močjo. Ta narašča kot velikanski balón, natlačen z dvema ljubeznima - do jadravnice in do dekleta. Prva je silovita, tipično športna, druga pa sladka, slajša od potice Majdine mame. Tako je rumski dijak pustil pol srca na Blokah, saj so jadrarno letalo imeli tudi v Rumi. Lepega dekletca ni nikoli več srečal, včasih mu je prihajalo v sanje. Vojna je neusmiljeno zbrisala srečne sledi mladosti.

JESEN V TIVOLIJU

Stara porumenela fotografija, posneta leta 1940 v Ljubljani. Park Tivoli, lesena klop pod košato kostanjevo krošnjo, na njo se je usedel milook mladenič, odet v gasilsko uniformo. Obrnjen poševno z nasmehom iz roke hrani veverico, ki se mu je neustrašno usedla blizu kolena. Gost je iz daljav prišel na obisk k prijateljskim slovenskim gasilcem. Poln je vtisov domačega gostoljublja in navdušen široko odprtih oči in duše nad Slovenijo, tudi nad to milo divjo živalco, ki brez strahu jemlje in je orešček. Prava parkovna idila. Gotovo nič ne napoveduje prihajajočo zadnjo jesen miru in mrzle čase grozne vojne. Samo suho listje na tleh parka Tivoli. Idila, ta mehurček iz mila, se bo kmalu razpočil... Ničesar več ne bo razen rumene fotografije.

ZIMA NA POHORJU

Fotografija pravljичne pokrajine iz leta 1967. Dijaki na pohorskem smučišču. Pot čez štajersko deželo se zvija kot siva kača med zasnženim morjem tisočerih haloških gričev in autobus nas pelje proti Mariboru. Ob poti nas pozdravljajo čete iglavcev, ki stojijo vojaško mirno. Kozolci sredi polj, zasanjane vasice in bele cerkvice na vrhovih hribov. V Mariboru živi očetov prijatelj, Golootočan, ki nas enkrat na leto obiše v Novem Sadu in mu po želji vedno zaigram polkico na harmoniko. Naenkrat se iz snežnega morja dvigne velikanska planina Pohorje, pod njo pa lepo in veliko mesto. Žična nihalka nas nese navzgor preko terenov znamenite smučaške prireditve Zlata lisca. Potem še gremo do hotela peš z nahrbtniki in smučmi. Polednel srebrn sneg, visoke smreke in modro sijajno nebo proti severu. Očarljivo! Cel dan se smučamo, padamo, norčujemo. Ko se stemni in pade noč, gremo v sosednji dom na glasbo in ples kar v pancernih. Lep,

postaven Štajerc me vabi na pancertanc. On mi je zelo všeč, srce veselo bije, smejimo se. Čudovito je biti mlad, dobrohoten in dobrodušen. No, kmalu potem med vratih stoji sam hudič! Naš profesor telovadbe ustavlja ples, nas ovčice strogo preganja v sobo pod ključ. Žalost za plesom nam je blažil sošolec s podoknico: Nocoj niso sijale zvezdice na nebu. Zaspale smo užaljene in jezne, a zjutraj nas je prebudila belina velikega snega. Trdosrčno so zasipale snežinke stopinje moje mlade in sladke dijaške ljubezeni in spomin na lepega Štajerca.

POMLAD V DUŠI

Sončno popldne leta 2004. Alo, Beograd? Slavka, a si to ti? Ljubica, tukaj pri telefonu je Seja, se še spomniš tvoje Seje iz Srema? Več kot pol stoletja se nisva srečali. Stara, v črnino oblečena ženska z drhtečimi in zgrbančenimi prsti boža slušalko. Glas se ji zatakne, zamolkne in po obrazu, polnem drobcenih gobic, polzi vroča solza. Letijo sence spominov v njenih mislih in vse se v hipu zasuče kot film. Večinoma je črno bel z nekaj utrinki, obarvanih s srečo. Onedve na Bledu. Slavka, trpežna pokončna Slovenka vesela plava v mrzli jezerski vodi in se smeji pomehkuženi strahopetni prijateljici, ki se še na obali premišlja. Daleč visoko nad jezerom štrlijo v modro nebo alpski vrhovi. Romanje na Triglav, ta slovenski Olimp, sveetišče, po kamniti stezici nad prepadom. Poleg steze rušje, Kluzijev svišč, alpske rožice. Pri sestopu v dolino se jima je pred noge skotalila zvijajoča se črna kača z rožičkom na čelu. Bogu hvala je modras prestrašen pobegnil. Sprehod po Vintgarju, divji šumeči vodi čez skalno sotesko prek mostičkov je bil pravljično doživetje. Roji hišk v dolini, krdela kravic, katerih zvonci donijo s pašnikov. Slovenska tla so blagoslovljena s pridnimi delovnimi ljudmi. Vso to lepoto skozi zgodovino so ohranjali slovenski žulji, potenje in kri. Dve dobri prijateljici sta izbrali vsaka svojo življenjsko pot v povojni obnovi. Družinske nesreče, izgube, politični pregoni, neusmiljenost ljudi, če si bolj uspešen kot oni, potem delovna doba in na pragu starosti pokojnina. Ljubeče otroke sta rodili, naučili jih vljudnosti. Včasih je človek živ junak romana o lastnem obstoju. Slavka, ali zares prideš v Novi Sad? Z vnukinjo in s sinom? Kako se vaju veselim! Spomini so že pripravljani, moja vnukinja diplomira s temo o Triglavu. Veš, ljubica, prijateljstvo je podedovana značilnost v naših družinah. Nasvidenje! Stara ženska se počasi obrne, zagleda čez okno in toplo nasmehne pomladi življenja.

Dr. Svetlana Momčilović, DS Kredarica Novi Sad

SLOVENEK, TVOJA DOMOVINA JE ZDRAVA

Nekako spomladi, se zmeraj vame vselijo otožnost, nemir, hrepenenje. Zmeraj spomladi, od ranega jutra postajam nostalgичen, jokav in odsoten. Najprej se borim z depresijo. To je moje stanje bolečine in nemira vsakega aprila. Med lepim zelenim aprilom vse boli, me kar duša boli in mi nekaj ne da miru.

Moj pogled tava nekam skozi okno in se izgublja v lepoti ozelenelih in cvetočih dreves ter se kar izlije v zelenilu mlade trave. Iz tega položaja se, tako zazrt, ne premaknem. Odsoten sem iz tega sveta, saj se v mislih vračam v svojo domovino. Slike, ki jih ustvarjam, me vračajo v otroštvo... V moji hiši še zmeraj živi mama. Osamljena, stara, sedi na ganku, je zagrnjena z debelim šalom, pogled pa je enako brez izraza, misli so enake, čas pa zanjo stoji, oči so ves čas usahnile, čeprav se pogosto polnijo s solzami, tako kot tudi moje, ko pomislim nanjo. Obrnem oči stran, da ne bi mislil nanjo, saj v takih trenutkih zaradi bolečine, ki me razžira zaradi njene osamljenosti, ne morem skriti jecljajev, ki so težki tako kot je težka tudi bolečina v njenih očeh zaradi moje nekdanje odločitve, da bom šel od doma.

Z 19 leti je ni bilo osebe, ki bi me lahko ustavila. Moral sem preko morja na boljše. Zapustil sem družino in svojo Marijo. Obljubil sem ji, da jo bom še bolj ljubil in sem začel svojo pustolovščino. Mahala mi je dolgo, dokler nisem izginil iz njenih oči. Zapustil sem lase, ki so dišali po svežem senu, zapustil sem ustnice, ki so imele okus po divjih jagodah, mladi telesi združeni po cvetnih travnatih preprogah, polnih opojnega cvetja, zapustil sem tudi najlepši zvok čebel, ki so pridno letale po raznobarnem cvetnem polju, od regrata do bezga, od vijolice in do cvetoče hruške. Neštetokrat, kadar sem se spominjal teh slik, se mi je odtrgal vzdih. Danes bi ti, Marija, poslal zvezdo z neba v tvoja topla nedra, da ti prinese moje hrepenenje, moje kesanje, moje molitve, da se mi naj povrne vse nemogoče, da ponovno prebudim občutke ob dotikih in začutim vse lepote ljubezni in narave na moji rodni grudi.

Samo tam sem se lahko napil slasti s tvojih ustnic in rose s slehernega lista v gozdu. Vse je bilo zdravilno. Prebujalo je naju sonce, pesem čričkov, svež zrak. Skrita od ostalih na jasi sva vdihavala ljubezen. Opijala naju je svežina nedotaknjene narave. Povezova-

la naju je najbolj zdrava strast, ki jo je sam ljubi bog sploh ustvaril na enem koncu sveta: v moji domovini.

V valovih se valijo spomini na vse davno pretekle pomladi. Se ustavim za hip, se ozrem na zajtrk iz divjih robid, domačega kruha, sveže pomolzenega mleka. Čutim vonjave teh dobrot. Bolečina, jo čutim.

Ne morejo ti zeleni bankovci nadomestiti vsega, kar je bilo. Ne morejo. Podpisal se bom s to svojo solzo, ki mi je kanila iz očesa na papir in s tem cmokom v grlu, ki me bo kar zadušil.

Spet občutek samote. Spet me peče vest, zato ker mama sama sedi na ganku in se nima s kom pogovarjati. Spet bolečina, ki dušo trga, saj sem sam, brez moje Marije. Vsako jutro je mrzlo, vsaka postelja, v katero grem spat, mi je velika, tesnoba pa me stiska, me duši. Se obrnem stran od okna, saj so me spomini popolnoma skrhal.

Imam vse zaradi česar sem prišel, ampak, kako naj sebi priznam, da je vse to nič v primerjavi s tistim, kar sem zapustil! Imam nov avto, nimam nasmeha, imam luksuzno stanovanje, pa nimam svojega lesenega ganka, tam gor pa mi čezenj vse diši po zelenih gozdovih, veter prinaša te vonjave in obenem boža lica moje ostarele matere...

Nisem spokojen. Nimam svoje Marije, svoje lepote in ljubezni. Sedaj živi z Matjažem. Nekoč smo vsi trije bosi tekali preko polja in se smejali, lovili metulje, nabirali češnje, pobirali žito s starši. Težkega dela nismo niti čutili, saj so naši dnevi minevali v smehu. Kako sem mogel biti tako neumen in misliti, da to, kar imam, ni dovolj? Gledam vse, kar imam, materialno je, drago je, moderno, luksuzno, ampak jaz tukaj nisem slišal otroškega smeha, nisem videl gozda, samo beton, avto, visoke stavbe. Ljudje hodijo mimo, se ne poznajo. Bog je vse naravne lepote postavil prav tu, med gorami moje domovine, moje vasice.

Kako težki so moji kovčki, ki jih želim nesti s seboj in se vrniti tja, kjer lahko diham, kjer se nasmehnem in čutim, da sem ljubljen. Kaj me še tu zadržuje? Ne vem. Kot bi bil robot se pripravljam, se usedem v avto in hitim v pisarno.

Izčrpanega se čutim to pomlad. Brez volje, nenehno premišlujem o nečem, kar se je že zdavnaj zgodilo, ampak moram opraviti delo, ki pa se kopiči. Si oblečem drago obleko, si obujem drage čevlje, peljem drag avto in sam sebi neslišno šepetam: »Glavo gor, delo imaš, zgani se. Sam si vse pridobil s svojim delom. Uživaj malo v luksuzu, sebe in svoje življenje si tu vgradil.«

Na silo se premaknem in speljem. Začel se je moj novi delovni dan.

Vse bi bilo enako kot tudi nekaj desetletij nazaj, samo če me ne bi tako stiskalo v prsih. Tesnoba. Vsaka brazgotina na srcu zaradi hrepenjenja po moji vasi, se je odprla. Boli in krvavi, stiska, vonj pomladi pa me spet vrača v otroštvo in mladost. »Zdržati moraš, srce, še malo, kmalu bo dopust, tedaj pa naravnost v mojo domačo hišo, v mojo vas, kjer so mirni ljudje, spokojni in srečni. Pa zrak, pa vonjave gozdov, pa bogastvo narave, čisto zdravje. Od tega božjega dara živijo ljudje v mojem kraju. Zdrži, srce, še malo, kmalu se vrnem domov.«

Bolečina je močna, stiska. Krik. Bolečina. Omotica. Moj pogled se razprostira proti nebu. Pričakujem pomoč in glej, čudež. Nad mojo glavo se je razširila ogromna krošnja starega oreha. Skoznjjo se prebija jo močni žarki jutranjega sonca. Kot bi bil še vedno deček, ležem izpod drevesa. Čutim prav to, vonjave mojega kraja. V svoji bolečini pa se nasmehnem, nad mojo glavo pa svetloba. Močna. Nasmehnil sem se, doma sem. Bolečine ni!

Vukica Jovičić, DS Emona Ruma

MOČ SPOMINA

Pozimi, ko ni bilo veliko dela, smo sedeli ob peči. Ampak ne ob takšni peči, kot smo jo imeli v Sloveniji. Sedeli smo ob visoki železni peč, ki je ostala od Nemcev. Dobili smo jo skupaj s hišo in pohištvo, saj so tudi oni morali na hitro zapustiti svoja ognjišča tako kot mi v naši vasi v Beli krajini.

Iz rojstne vasi smo morali zbežati, ker so nam vse požgali, komaj smo se uspeli skriti v hosto nad vasjo in od tam smo gledali, kako gori cela vas. O tem je mama večkrat obujala spomine, tega nikoli ni mogla pozabiti ne preboleti.

Nad našo vasjo je bil studenec in cela vas je hodila tja po vodo. Mama je tekla v hrib z mano v naročju, ob njej so tekli moje sestre in brat. S sabo je vlekla kozico in prašička. Ni bilo prvič, da so bežali pred sovražnikom. Ko je napad minil, smo se stisnili v neki zidnici, ki je niso požgali. Tam smo ostali, dokler nas niso našli naši ljudje in nam priskrbeli drugo bivališče.

Ko smo se zbrali vsi vaščani, so nam rekli, da lahko dobimo hiše v Banatu. Tako smo prišli sem, v Banat, lačni in željni vsega, najbolj kruha. In obljubili so nam, da ga bo v Banatu dovolj za vse. In spomnim se maminih besed, ki jih je vedno ponavljala: "Otroci, pošteno morate delati, če nočete biti lačni."

Bila sem stara dobro leto, ko smo prišli v Gudurico. Vseeno je moja prva domovina zame nepozabna. Pravzaprav čutim, da je v resnici nikoli nisem zapustila. Še danes se sprašujem, kako je mogoče, da so moji starši zapustili deželo, ki je čisto drugačna od Banata. In razmišljala sem o tem, zakaj se mnoge družine vračajo v Slovenijo. Sedaj vem, da se niso mogli navaditi na življenje, ki je bilo tudi tu zelo težko, pa še daleč od doma. A mi se nismo imeli kam vrniti, zato smo ostali v Gudurici.

Dvakrat sem bila v Pišecah, v vasici, kjer se človek počuti, kakor da že od nekdaj tam živi. Ljudje so prijazni in domači, in veš, da tja pripadaš. Pleteršnikova zidanica je odprta za vse Slovence, ki živimo po svetu. In vsak od nas si tam lahko ustvari svoj slovenski dom. Dom pod staro češnjo, na obronku gozda, nad vasico... Zjutraj te zbudi zvon, ki se sliši od farne cerkve sv. Mihaela. Potem zaslišiš veselo žvrgolenje ptic. In veš – tako poje domovina. Upam, da bom spet kmalu lahko šla v Slovenijo. V mislih sem vedno tam doma.

Cvetka Vučković, DS Kula Vršac

OBJEMI MORJE

Motto:

*Valentin Vodnik v znani pesmi, razsvetljenski hvalnici
»Zadovoljni Kranjec« govori:
»Slovec, tvoja zemlja je zdrava...
planine, polje, morje....«*

Objemi morje in se razlij
po njegovih obali,
po obali njegovih otokov.
S solzami namoči alge
in morske trave,
morje ti bo rane spralo.

Galeb te tiho pozdravlja.
Kot svila šelesti njegova perut,
ki ti bo podarila sen
davno pozabljen
na neki obali morja.

S srcem prižgi svetilnike
v mrkli nočeh
da utrujeni ne zablodijo.
Z nasmehom zbudi školjke
v jutrih bisernih
Močno objemi morje...

Marija Lovrić, DS Kredarica Novi Sad

OSTALI ZAPISI

VODNIKOVA KNJIGA O BABIŠTVU IN MOJA MAMA

Deset let sem član Društva Slovencev "Kula" iz Vršca in prav toliko let obiskujem pouk slovenščine.

Pri pouku se učimo veliko tega: o slovenski zgodovini, o znamenitih Slovencih, beremo...

V aprilu 2019 je bil pouk posvečen 200-letnici smrti slovenskega razsvetljenca Valentina Vodnika.

Spoznali smo življenje in delo Valentina Vodnika. Navdušena sem bila, kaj je Valentin Vodnik ustvaril v svojem življenju, kaj vse je delal: bil je pisatelj, pesnik, novinar, jezikoslovec, prevajalec, učitelj, duhovnik. V slovenščino je prevedel "Babištvo ali porodničarski vuk za babice" Janeza Matoška, prevedel je še dva zdravstvena priročnika.

Dragan, moj sošolec pri slovenščini, ki je po poklicu ginekolog, nam je pojasnil, da ni nič čudnega, da je knjigo o babištvu prevedel duhovnik, saj so nekoč v bolnišnici pri rojstvu otroka ženskam pomagale nune.

Moja mama je Slovenka, oče Srb. Rodila sem se v bolnišnici v Vršču. Pri porodu je mami pomagala nuna.

Vprašala je mamo: "Od kod ste?"

Moja mama je odgovorila: "Iz Vršca:"

"Vem, vem, da ste iz Vršca, a zdi se mi, da ste Slovenka, govorite tudi slovenske besede, in jaz sem Slovenka."

Moja mama je rekla: "Jaz sem Slovenka iz Ljutomer, poročena sem in zdaj živim v Vršču."

Nuna je moji mami pri porodu zelo pomagala. Mama je pogosto pripovedovala o srečanju v bolnišnici z nuno iz Slovenije.

Moje mame ni več. Pri pouku sem bila zelo žalostna, ampak tudi vesela, ker je bila ura, ki je bila namenjen Valentinu Vodniku, hkrati posvečena tudi moji mami.

Jadranka Bugarinov, DS Kula Vršac

SLOVENEK, TVOJA DEŽELA JE LEPA

Slovenec, tvoja dežela je lepa.
Slovenec, tvoja dežela
je dragocena, ker čuvaš
vse njene zaklade -
gozdove, jezera, reke in morje
pa vabiš ljudi nazaj
v svoj planinski raj.
Slovenec, beremo tvoja dela,
slavimo Cankarja in Prešerna
za vse čase.

Slovenec, tvoji ljudje so
delavni, ljubeznivi,
desno roko radi ponudijo v pozdrav, pomoč.

Slovenec, tvoji sladici sta
potratna slastna potica in prekmurska gibanica,
tvoja sta dobro primorsko vino in veselica.

Slovenec, tvoja dežela je brez meja.

V njej sem presrečna,
vedno se rada vračam
v tvoj hišo, ki je tudi moj dom.

Slovenec, v tujini nosim
gen in ponos tvoj.

Vesna Strniša Stanišič, DS Emona Ruma

ČE BI VSAJ...

Izviri lepote tvoje nikoli
ne bodo presahnili;
nagrajuješ nas obilno
in upanje v prihodnost
lepšo in bogatejšo nam daješ.

Čutimo, da smo eno in
da si naša mati,
brez razlike, vsem nam..

Da smo eno telo,
ena duša,
da v enakem ritmu dihamo
in da rane tvoje tudi nas bolijo.

Pesem se sliši
v vsaki bilki,
v vsakem cvetu,
na polju, v gori;
z vsakim vdihom
naša zemlja živi,
veseli se bogastva,
ljubezni in sreče.

Naše duše se hranijo
pri izviri dobrote tvoje in
prisegamo ti
zvestobo brezmejno.
Kako naj se ti zahvalimo,
kako naj se ti oddolžimo?

Jemljemo, pogosto mere nimamo...
Oprosti nam.
Spreminjamo, rušimo,
ranimo.
Sebični smo.
Nimamo milosti.

Hrepenimo po oddaljenih krajih,
hitimo k nejasnim ciljem;
težimo k zvezdam,
na drugih planetih živeti želimo,
ljubezen neskončno iščemo,
a ruševine za sabo puščamo.

Znanja smo polni,
a ničesar ne razumemo.
Pozabljamo, kdo smo
in zakaj smo tu.

Včasih se ustavimo
in se vprašamo:
ali te resnično
ljubimo?

KLOPOTEC – GLASBA SLOVENSКИH VINOGRADOV

V bližini Brežic, samo nekaj kilometrov proti Kozjanskemu parku, se nahaja vas Pišce. Na valovitih hribovskih, pokritih z gozdovi, so posejane domačije staroselcev, obkrožene z bogastvom, ki so ga ustvarili že njihovi dedje. Celoten okraj je izven glavnih poti in kamor koli vam seže pogled, nosi v sebi poseben mir in prelepo naravo. V teh krajih že več generacij vzgajajo sadje in skoraj vsaka hiša ima svoj vrt ter objekte, ki so potrebni za gospodarno domačijo.

Tu so že stari Rimljani vzgajali trto. Sedaj je v ospredju modra frankinja, izvrstna vrsta, ki da dobro vino in je okusna za zobjanje.

Prav v teh krajih, pred približno 150. leti, so vinogradniki izdelali prvi klopotec. Njegov spomenik v bakrorezu predstavlja Bizeljsko, ki je blizu Pišec. V tistih časih so kmetje imeli obsežne vinograde. Da jim ptice ne bi uničevale nasada in pozobale pridelka, so izdelali leseno napravo, ki se ob pihanju vetra premika in pri tem glasno odzvanjala. Na ta način so odganjali ptice. To napravo so poimenovali klopotec, ki je postal ponos vsake trdne domačije.

Z jutrom se ob prvih sončnih žarkih oglasi ropot klopotca, ki naznanja nov dan. Njegova melodija se meša s plahutanjem kril ptic, svežim jutranjim zrakom, vonjem novega, obetajočega ...

Zidanica Maksa Pleteršnika je dvignjena nad vasjo, na robu gozda, na pogled osamljena, bela in spokojna. Mir in svežina. Le v ozadju zvok klopotca. To ni vetrnica, ni mlin, ne raglja ali strašilo. Klopotec je klopotec. Je del vinograda kot vinogradnik in del vinograda kot sod v kleti. Narejen je iz lesa ali bolje iz več vrst lesa. Izdelajo ga roke vinogradnika, ki tudi sadi in obdeluje trto, in čigar grozdje čuva. A čuva ga od ptic, od zlih duhov, kač. Čuva ga od zlonamernežev, škodljivcev.

In tako že več generacij.

Zahvaljujoč Društvu Slovencev Sava iz Beograda in Društvu za varovanje maternega jezika, naravne in kulturne dediščine Maks Pleteršnik Pišce ter gostoljubju domačinov, predvsem gospodu Martinu in Mileni Dušič, smo z družino preživeli nekaj prelepih trenutkov prav v tem čudovitem okolju.

Društvo Maks Pleteršnik že leta omogoča namestitve v zidanici, ki je ravno prav velika in opremljena za nastanitev ene družine. Iz zidanice se vidi daleč okoli in sliši jutranji zven klopotca. V tej zidanici, ki je le nekaj sto metrov oddaljena od domačije, je pisal znani slovenski jezikoslovec in slovaropisec, Maks Pleteršnik. V njej je nastal Slovensko-nemški slovar, kateremu je

posvetil velik del delovnega življenjskega obdobja in za katerega je prejel več priznanj, med drugim je bil leta 1922 odlikovan z redom sv. Save 3. stopnje. V zidanici je našel, kot je sam rekel, svoj mir, zdravje in dom.

Želel sem približati del lepega občutja in energije, ki sem ju doživljal ob zvokih klopotca, otrokom v mestu. Zato sem v Beogradu v skupnosti predlagal, da bi izvedel modelarsko delavnico. Želel sem, da bi mladi, ki živijo daleč od Slovenije, spoznali in izdelali svoj klopotec. Otroci so se z veliko nežnostjo in pozornostjo dotikali lesenih delov. Zbrano so poslušali zgodbo o klopotcu, zgodbo iz preteklost... Lepo jih je bilo gledati, ko so s svojimi prsti poganjali vrtljivi del in poslušali njegov zven in ropot.

In tako je duh starega časa, ideja nekega nepoznanega brkatega vinogradnika, začel odganjati neke nove ptice in paziti novo grozdje za nove trgatve. Čarobna glasba vinograda, čarobna pesem klopotca.

Miroslav Medurić, DS Sava Beograd

SLOVENEK, TVOJA ZEMLJA JE ZDRAVA

„Nekje na vrveh,
v bližini zadnjih gnezd
in prvih zvezd,
nekdo
s pobožno roko
sega po nedotaknjenih stvareh:
in kar se mu nameri pod dlan,
spremeni se v žlahten kamen,
v čudežen plamen,
bajen cvet,
lek vseh ran.
Pod dotikom njegovih rok
Triglav se spomni, da je bog,
in divjemu kozlu pozlati se rog.
Tam so na meji življenja in smrti
čez brezna razprostrti
prebeli, tihi prti:
kako je čist, tih, bel pokop!
Kako kristalen, neoskrunjen tam je grob!
V slovesnih krogih, široko razproženih, zbrani
leto in dan nekaj mrmrajo velikani
o večnosti in minljivosti, ali kaj,
in da življenje in smrt enak imata sijaj.
Po tisti ozki črti
nam drugim sije sled
in kaže pot
predaleč stran
od tod

*iz naših zmot in zmed
v bližino zadnjih gnezd
in prvih zvezd,
tja, Joža,
kjer tvoja raskava dlan
mehko in nežno našo zemljo boža.“*

Kar nisem se mogla izogniti navedbe cele pesmi Otona Župančiča, tako lepa se mi zdi. Podaril jo je znanemu slovenskemu plezalcu, delavcu v jeseniški železarni, Gorenjcu Joži Čopu za njegov petdeseti rojstni dan. Prebrala sem jo na zadnji strani biograf-skega romana Toneta Svetine „Stena“ in je to prva pesem, ki sem se je naučila na pamet. Poetična, nežna, polna ljubezni do narave, zlasti do slovenskih gor, tihote gorskih jezer, do velikanov čigar zaspale obraze opaziš na pobočjih sten, ljubezni do človeka, ki je svoje življenje posvetil plezanju.

Slovenija se lahko ponaša z velikim številom vrhunskih športnikov, toda vedno sem občudovala pogum in srčnost naših plezalcev, med njimi tudi himalajcev. Ni občinstva, ni navijačev, sam si v steni in moraš vedno prisluhniti Naravi, nikdar za vsako ceno iti do konca, do vrha. Če ga pa vendar dosežeš, je srečo, ki jo takrat čutiš, težko opisati. Nekateri plezalci so svoja doživetja podelili z bralci. Slovenska planinska literatura je zelo bogata. V Jugoslaviji smo lahko prek Sveta knjige tudi mi, ki smo živeli v drugih republikah, naročali te planinske bisere. No, politika se spreminja, gore pa ostanejo tam kjer so bile in čakajo ob vsakem času nove vztrajneže in občudovalce.

Kaj je to tako zdravega v naši prelepi domovini? Najprej moramo biti hvaležni, da se je Stvarnik med ustvarjanjem sveta utrudil in je, kakor pravijo, vrgel iz vreče vse kar je preostalo – prav nad Slovenijo. Zato je narava v njej tako pestra, bogata: hribi, griči, gore, doline, reke, morje in v tej krasoti ljudje ki, večinoma, živijo v sožitju z naravo. Bog varuj te pridne ljudi in jim podari še mnogo let!

Dušanka Tomić, DS Sava Beograd

MOJA ZELENA SLOVENIJA

Med Hrvaško, Italijo, Avstrijo in Madžarsko leži ena majhna, toda veličastna dežela.

V hipu smo v hribih, ob reki, morju ali pa v mestu. Edina dežela na svetu, ki vsebuje ljubezen v svojem imenu. Moja zelena SLOVENIJA!

Majcena država, pa toliko naravnih lepot, kulture, narečij. Državo tvorijo ljudje, Slovenci so pa gostoljubni in družabni do vsakega.

Ko sije sonce, pa tudi ko dežuje ali sneži - si vendar najlepša.

Ko poslušam slovenske ljudske pesmi, v žilah čutim obraze in dela mojih prednikov.

Vračanje v otroštvo z babico in dedkom, moja zelena Slovenija!

Začenjamo pustolovščino, sprehajamo se ob gozdovih, proti Soči smaragdno turkizne barve.

Mimogredoč s svojimi otroki nabiramo gobe, kot smo to počeli z dedkom, ko smo bili majhni.

Gremo domov na gobovo juhico in cela družina pride na obisk.

Obiščemo grunt, na katerem pridelujejo med in vinsko trto, iz katere nastajajo svetovno znana vina.

Toda kaj bi pomenilo vino, brez tistega, s katerim ga lahko spiješ.

V moji domovini je družina sveta in vsi si prizadevajo za pomoč drug drugemu.

Pot nas dalje vodi k najvišji in najbolj znani gori v naši deželici.

Trenutek tišine med vzponom na Triglav, je pravzaprav moja domovina, moja zelena Slovenija!

Slovenec, tvoja zemlja je zdrava.

Milica Karbić, DS Sava Beograd

TUJEC

Poznata vam je narodna misel: "Povsod je lepo, a doma je najlepše". Dodal bi, verjetno tudi lažje. No, o tem nisem razmišljal, ko sem se, kot otrok, podil s svojimi prijatelji, po tratih in hribčkih rodne Dolenjske. Mislil sem, da je vse pravljica, ki traje in nikdar ne mine.

A življenje pač vsakemu piše svojo posebno zgodbo. Končal sem šole in služba me je odpeljala malo dlje od Slovenije. Skoraj na drugi kraj, nekdanje, skupne nam države.

In po koncu (?) vseh teh težkih dogodkov, zapletov in razpletov, sem se nekega jutra prebudil, kot tujec.

Kako groba beseda, tujec, nekakor zaničljiva, a vendar je sinonim današnjega sodobnega sveta, ki je vedno bolj poln tujcev, ljudi, ki živijo daleč stran od svoje domovine.

Tako sem tudi sam, v nekdanji republikli skupne države in zdaj v novi državi, v kateri živim že več kot 30 let, tujec. Uradno bi lahko rekli, da sem pripadnik slovenske narodne manjšine v Srbiji in s tem sem dobil svoj predal, s katerim sem lahko v glavnem zadovoljen, celo zaščiten.

In, ko me ljudje vprašajo kdo sem, jim rečem svoje ime in priimek. Ime je kar poznato, tudi tu v Srbiji, a

za priimek me stalno znova sprašujejo. Čudno jim je. Da bi bila cela situacija jasnejša, dodam še, da sem iz Slovenije (bil).

No, verjetno bi užalil vse vas dragi rojaki, ki ste doma, na svoji zemlji, v svoji domovini, Sloveniji, v rodnem kraju ali pa malo dlje in vam ta pesem Valentina Vodnika ("Slovenec, tvoja zemlja je zdrava...") mogoče včasih deluje pomalo preveč patetično.

Zakaj? Zato, ker se tudi vi morate pošteno potruditi da zaslužite za ljubi kruhek in vse ostalo, kar je posamezniku ali pa družini potrebno za življenje. In verjamem da vam ni vedno lahko. Ampak niste tujec, niste narodna manjšina, vi ste svoji na svoji zemlji, v svoji državi, govorite v svojem, maternem jeziku.

Dragi moji, vi verjetno lahko samo predpostavljate, kako je nam, ki živimo na tujem. Preterujem, si mislite. Mogoče imate prav. Pravite, da smo blizu, to je samo par državnih mej in že smo pri vas (nas) doma.

Ampak, mi smo vseeno ostali s te strani mavrice, kjer je vse veliko težje, pa čeprav ste pripadnik naroda, ki je poznat, da je delaven, priden, pošten in še bi lahko našteval, kot naprej navedeni pesnik. In da nas tu imajo radi. To je potrdil celo predsednik Srbije, ob nedavnem obisku predsednika Slovenije v Srbiji.

A vendar, grenak okus v ustih ostaja. Da nisi v svoji domovini, na svoji zemlji. In da boš vedno ostal tujec. Iz raznih razlogov. Verjetno tudi zato, ker tu niso tiste ulice ali polja, kjer smo se igrali kot otroci, ker ne srečujemo svoje sošolce iz osnovne šole, poznate ljudi, ker jezik, ki smo se ga morali naučiti in ki ga govorimo, ni naš, materni in še bi lahko našteval.

Tako pa smo se iz raznih razlogov znašli v tej državi in se morali vklopiti v ritem tukajšnjega življenja. Nekateri lažje, nekateri težje. Imamo (ali pa tudi ne) službo, osnovali smo svoje družine. Rodili so se otroci, vnuki, pravnuki. Z našimi prijatelji iz večinskega in ostalih narodov se družimo, proslavljamo skupne in vse ostale praznike.

Živimo svoja življenja in delimo usodo z vsemi ostalimi v tej državi. Mi, ki smo rojeni v Sloveniji in ki še imamo svoje sorodnike, tam nekje, v prelepi vasi, v katero vodi pot mimo kozolcev, s cerkvico na hribčku, še vedno radi prihajamo "domov", kot bi rekli, pokramljamo po domače z nekdanjimi, sedaj že ostarelimi, prijatelji. Ko odhajamo, nekakor občutimo, da je del nas ostal tam, ampak, da to ni več naš dom. To, da ne pripadamo več tam, je, v celi tej zgodbi, najbolj razočarljivo.

Do konca pa nas potolče trenutek, ko se vrnemo iz nekdanjega domačega kraja nazaj, tam, kjer je zdaj naš dom in spoznamo, da tudi tu povsem ne pripada-

mo. E to je ta tujec, v pravem smislu besede. No, ne preostane nam nič drugega kot da se pomirimo s tem. Mogoče smo tujci samo v naših razmišljanjih, v nekem svetu, ki smo si ga sami izmislili, a da je realnost drugačna. In verjetno tudi je.

Mogoče vam konec te kratke zgodbe ne bo optimističen. Ampak resnica je samo ena. Vedno si tujec, ko ne živiš v svoji domovini. Zato, spoštovani rojaki, čuvajte nam to slovensko zemljo. Mogoče se nekega dneva vrnemo domov, za vedno.

Zdravko Vintar, DS Zdravica Niš

UTRINKI SPOMINOV

Spominjam se rojstne hiše v Zeleni jami. Mamica naju je rodila doma po izgubi prvega dojenčka, Nataše, najlepše v porodišnici. Pokopana je na ljubljanskih tj. Plečnikovih Žalah. Potem dvorišča vojaške kasarne na Masarykovi, kjer smo stanovali preden smo se leta 1958 preselili v Beograd. Očka, vojni štipendist, študent Strojne fakultete v Ljubljani, je mamico spoznal na plesu v Domu JNA.

S šestimi leti sem prvo polovico prvega razreda obiskovala v OŠ Ledine. Bila sem tudi v športnem društvu Partizan. Učiteljica Hilda Poženel mi po preselitvi v Beograd pošlje toplo pisemce s pozdravi svojih sošolcev. Med njimi je bila tudi deklica, ki je igrala v filmu Lesi.

Najina mama je pred vojno bila fotografska učenka. Zato mi nešteto posnetkov obuja spomin na najina otroška leta. Po preselitvi v Beograd sva z bratom enkrat na leto obiskovala nanico, dedka, teto, strica in njune otroke. Takoj ko greva čez mejo, spregovoriva slovensko. Nisva pozabila materinščine.

Obisk zapora v Begunjah, kjer je mami med vojno bila zaprta devet mesecev, potem pa odpeljana v muchenski zapor. Pred nama nemški turist prikazuje prijatelju kje je bil nameščen med vojno. „Tam kjer murke cveto, tam kjer ptički pojo, v lepi Dragi, tam kjer encijan plav, ves prešerno bahav, nežno vabi... Ta dolina zelena, s krvjo prepojena, predraga...“.

Ime sta mi starša izbrala po Dušanu, mlademu skojevcu, ki so ga italijanski fašisti v oktobru 1941 ustrelili v eni izmed prvih bitk v okolici Ljubljane. Oče, tolerantni Šumadinec, je privolil, da dobim ime po mamini prvi ljubezni. Tudi ona je postala komunistka – idealistka in je s šestnajstimi leti odšla v partizane. V marcu 1945 se je med nemško ofenzivo na Porezno komaj izognila smrti. Namesto nje sem dvakrat šla z beograjskimi planinci na Porezen, kjer se vsako leto pred planinsko kočjo spomnijo padlih

borcev. Partizanske pesmi Počiva jezero v tihoti, Na oknu glej obrazek bled, Vsi so prihajali mi je mamica vsadila v srce.

Slovenska planinska pot od Pohorja do Ankarana. Kamniške, Savinjske Alpe, Karavanke, Julijci. Količno lepote in raznovrstnosti na tako malem ozemlju! Sicer pa ni tako malo ko hodiš peš. Toliko srečanj z ljudmi katere vleče v hribe in gore enaka ljubezen do višav in tihote!

Poznanstvo z znanim planinskim fotografom Jako Čopom v planinski koči Zlatorog v Trenti. Njegovo pripovedovanje pravljice o Zlatorogu učencem slovenskih šol. Njegovi monografiji Raj pod Triglavom in Viharniki na moji knjižni polici. Dopisovanje z njim in njegova želja, da tudi beograjskim otrokom podari to pravljico.

Leta 1985 pohod sto žensk na Triglav. Pred tem sem se na njega povzpela že nekajkrat, toda hotela sem osebno spoznati 10 znanih slovenskih plezalcev – himalajcev, čigar dnevnik in knjige sem prebrala. Takrat sem tudi končala prevod avtobiografskega romana Nejca Zaplotnika „Pot“ v srbohrvaščino. Srečanje s Tonetom Pavčkom, tedanjim urednikom Cankarjeve založbe, ki je knjigo izdala. Zaželel mi je srečo na tej hudi poti. In prevod še ni med bralci, kljub privolitvi Nejčeve soproge Mojce.

Doživetje okrogle mavrice, tako imenovane Glorije na vrhu Triglava. Pripravljala se je nevihta in mi trije predrznih planincev smo šli gor in bili ob ta pravem trenutku na ta pravem mestu. Po vrnitvi v Mojstrano srečamo Janeza Brojana, gorskega reševalca in alpinista, in zvemo, da to kar nam je privoščila Narava ali Bog le malo planincev doživi. Hvaležni smo za to.

Mirko Kajzelj, avtor knjige Naš alpinizem, me v Stari Fužini prijazno sprejme v svoj dom in mi svetuje najlepšo pot proti Triglavu: na Vogar, po grebenu nad Bohinjskim jezerom, na planino Viševnik, prek planine v Lazu, kjer ima Marjan Lipovšek hišico, pod Mišelj vrh, do Vodnikove kočje, Planike ali Kredarice, in to je samo ena izmed nešteti možnosti, da dosežeš tega dvoglavega tritisočaka. Vsa ta križišča na planinskih stezah me spominjajo na življenje nasploh in na naše izbire poti. Pa tudi če je ista steza in isti planinski vrh, zmeraj je drugič drugače ker so drugačne vremenske razmere, drugačna družba, drugačno počutje.

Gozd Martuljek, Špikova skupina, vsakoletno bivanje za en teden ali dva na čudoviti jasi, pod šotori, z zanimivimi ljudmi, člani ali prijatelji Teozofskega društva, pozneje Društva ljubiteljev narave in starodavnih modrosti. Vegetarijanska prehrana, ukvarjanje z yogo, tai chijem, meditacijo, predavanja s področja

alternativne medicine, indijske filozofije, umivanje v potoku Martuljščica, posedanje ob Savi Dolinki, izlet do spodnjega in zgornjega slapa ali do snežišča pod Špikom, kjer tišina šepeta. Tam sem spoznala Janeza Svetino, doma z Bleda, psihologa, alpinista, prevajalca Shri Aurobindovih del (15 let je živel v Indiji), avtorja knjige Slovenska šola za novo tisočletje.

Zvezna delovna akcija Slovenske gorice v Dornavi pri Ptujju leta 1983. Kopljemo kanal za vodovod. Petnajst Rusov z moskovske univerze, ki so v sestavi naše beograjske brigade, je presenečeno, da je to eden izmed najbolj zaostalih krajev, ko pa je vse tako lepo urejeno. Za malico nam kmetje prinesejo domači kruh, zaseko in mošt. Potem je pesem še lažje stekla.

Po vsem tem, leta 1993 na slovenski meji zvem, da nisem slovenska državljanka, ker nisem bila po rojstvu vpisana v državljansko knjigo, brat, ki je rojen dve leti pozneje, pa je. Plačam 20 mark za vizum. Toliko sem takrat zaslužila kot varuška za cel mesec. Po petnajstih letih dela kot strokovna prevajalka za slovenski jezik sem ostala brez službe in sem čuvala tujega dojenčka. To je bilo veliko bolj smiselno kot pa prevajanje tistega pustega političnega in ekonomskega izrazoslovja. Več let je potem minilo do pridobitve dvojnega državljanstva in seveda je močno bolelo, da ne morem stopiti v moj rojstni kraj brez vizuma in garantnega pisma tj. povabila na posebnem obrazcu. Slovenija se mi je takrat zdela manj zelena!

Toda kljub vsem slabim stranem življenja v moji preljubi prvi domovini ali pripombam glede mentalitete Slovencev, prepričana sem, da je to najlepša dežela na tem svetu in, da slovenski jezik zveni nepopisljivo nežno. Priznam, zaljubljena sem! In ne bom snela rožnatih očal nikdar!

Dušanka Tomić, DS Sava Beograd

GREM VISOKO PIT SAVICO, LEPIH PESMI HLADNI VIR

Dragi prijatelj, ti greš na pot v Slovenijo in rad bi vedel, kakšna je ta dežela?

Z veseljem bi ti jo predstavila, a tudi sama ne vem dovolj o Sloveniji. Medtem ko sem v teh dneh premišljevala, kako bi ti pomagala, se mi je na sprehodu po ulicah mojega Novega Sada odgovor sam ponudil - znašla sem se v majhni ulici, ki nosi ime Valentina Vodnika.

Spomini so me vrnili v mladost in v leta študija literature, pot me je potem odpeljala na pravo mesto, v Knjižnico Matice srbske. Tu sem odkrila najlepše besedilo o Sloveniji, o njeni izjemni lepoti, v knjigi Pe-

sme Valentina Vodnika, tiskani v Ljubljani leta 1840 pri tiskarni Jožefa Blaznika.

V verzih, ki so stari skoraj dve stoletji, sem našla Slovenijo, na katero so ponosni Slovenci, ki sem jih spoznala na gostovanjih z našim pevskim zborom Društva Slovencev Kredarica. V preteklih letih so slovenske pesmi, ki jih rada pojem, v meni zbudile željo, da Slovenijo bolje spoznam. V tem letu sem se začela učiti slovenščino in to je še ena pot za spoznavanje države.

Ampak naj ti najprej napišem, kaj sem izvedela v knjižnici. V zakladnici tega najstarejšega srbskega zavrača kulture z več kot tri in pol milijoni publikacij, na katere je narod ponosen, so našla svoj dom tudi dela Valentina Vodnika (Šiška 1758 – Ljubljana 1819). Poleg mnogih sodobnih natisov sem se navdušena ustavila pred raritetnim delom tega slavnega slovenskega pisatelja, prevajalca, duhovnika, profesorja in razsvetljenca, osebe ki ima poseben pomen za slovensko kulturo, podobno kot za Srbe Dositej Obradović. Knjižnica ohranja faksimile prvega slovenskega pesniškega almanaha s spremno besedo Jožeta Koruze, Pisanice od lepeh umetnost, 1779–1781, 1782–1783, v katerih so tudi pesmi Valentina Vodnika (Mila pesm petja P. Marku..., 1779, Prošnja na krajnsko Modrino i Kranjske Modrine, žalovanje nad smertjo Marije Terezije..., ter Klek, 1781), in faksimile Novu letu se voši, 1795, potem fototipski natis prve zbirke slovenske umetniške poezije Pesme za pokušino, 1806, ter bibliofilsko izdajo Dramilo mojih rojakov, Zadovoljni Kranjc, Nova pratika, Iliria oživljena, Moj spominik, ki jo je uredila Ana Predovič, raritetno delo iz 1811. Iz istega leta so Početki gramatike to je Pismenosti francozke gospoda Lhomonda, za latinske francoske šole v' Illirii prestavil Vodnik, v' Lublani per Janezu Retzerju Natiskavcu.

Prijatelj, vem da ti je ime in delo Valentina Vodnika znano že od prej, vseeno pa je o pomenu njegove ustvarjalnosti ob 100-letnici smrti objavljeno mnogo del. Nobelovec Ivo Andrić je še posebej poudaril Vodnikovo izobraževalno in znanstveno delo, poskus nacionalne enotnosti v času, ko je skoraj edina inteligenca v Sloveniji bila duhovščina, ko so se v podrejenem narodu kulturni delavci, kot je Vodnik, ki so ustvarjali v nacionalnem jeziku, borili za ohranjanje nacionalnega duha. Vse to, in še veliko več lahko spoznate na internetu in digitalni tehnologiji. Vendar to, kar ti pove dotik starega papirja med branjem verzov Pesme, tega pravega majhnega dragulja v zakladnici kulturnih dobrin knjižnice, je nenadomestljivo. Ko pesnik v pesmi Vsi pijejo radi zapoje: „Mat' črna zemlja pjejo / Njih pjejo pa drevesa / Studence

pije morje / Pa morsko vodo sonce / Svetlobo sončno Luna..." se slišijo jadranski valovi, Sava in Drava in občutimo, kako diha narava Slovenije. Z vsako od petinpetdesetih pesmi te zbirke je pesnik poslal vabilo v to enkratno državo, da bi bralec in popotnik sam odkrival njeno lepoto: Bohinjska Bistrica, Cvetje, Iskrice, Ženska moč, Pomladi, Golobica... Narava kot pravi vir življenja se odraža tudi v imenih mesecev v slovenskem jeziku, odkrivam, ko berem pesem Napisi za mesce: „Mali traven – Sušec suhotni / Traven mokrotni / Majnik hladan / Bo kmet zo fenam / Žitnim plemenam / Grozdjem darvan”, ili „Listagnoj – Na sonco svetga Martina / Pride rada huda zima / Deslih začne dobro gret / Je li tri dni babje let”.

In na koncu pesnik skrozi Popisovanje krajnske dežele (iz Pratique 1895) daje geografski, za današnjega bralca tudi zgodovinski pogled na domovino: „... Krajnska dežela je večji del hribasta. Veliko hribov ino gora je z' dobrimi gojzdi, drevjam, sadjam, hišami ino ljudmi napolnjenih. Dosti jih je pak golih in na nekih celo leto sneg leži ... Ljubljana, nekdam Emona, poglavitno mesto cele dežele, stoji ob Ljubljanci, ktera jo po sredi deli”.

In na koncu, prijatelj, ti želim srečno potovanje! Ko prideš na izvir Savice in tvoj obraz začuti drobne kapljice slapa, boš začutil veselje in razumel besede pesmi: „Slovenija - od kod lepote tvoje? Pozdravljamo te iz srca..!” Da, široko odpri oči in srce, napolni svojo dušo s to lepoto, prinesi jo v svoje oči in spomin! To bo najlepši pozdrav Sloveniji in Valentinu Vodniku.

Jasna Kartalović, DS Kredarica Novi Sad

SLOVENEK, TVOJA DOMOVINA JE LEPA

V Srem sem prišel pred 16 leti, v majhno mesto. Spominjalo me je na moj kraj, na Črensovce v Prlekiji. Ista ravnica, samo običaji in ljudje so drugačni.

Gledam reko. Spominja me na mojo Muro, kamor me je dedek peljal na ribolov. Vsak kamen sem opazil. Vsaka vrbova veja mi je povedala kaj zanimivega. Čista in zelena je reka mojega otroštva.

Tu grem večkrat v gozd, na Fruško goro. Nabiram gobe, borovnice. Poskusim jih. Okusne so. In spet priplava spomin ... Borovnice moje otroštva so večje in slajše. Vasice, mesta, gozdovi so čisti in dišijo.

Lepo mi je tudi tu, kjer sedaj živim. A rad imam domovino mojega porekla. Srečen sem, ker moji vnuki odhajajo v Slovenijo. Da jim zadišijo gozdovi po dežju, da vidijo mavrico, ki se razpenja nad polji, poslušajo ptice, ki veselo žvrgolijo ... Naj moji vnuki nosijo v srcu mojo domovino.

Misli me vodijo tja, kjer je ostalo moje srce. V čas otroštva, mladosti in sreče.

Kot je zapisal Cankar: "Vesela domovina, pozdravljena iz veselega srca!"

Cecilija Lalić, DS Emona Ruma

ZDRAVA SLOVENIJA

Moram napisati, da po narodnosti nisem Slovenka. Rojena sem v Sloveniji, moj prvi jezik je slovenščina, del moje osebnosti je Slovenija. Tam sem se naučila ljubiti Zemljo, naš dom, biti človek, skrbeti za okolje...

Zdaj živim v enem drugem svetu, ne preveč daleč, tukaj blizu, nekaj ur vožnje od Slovenije. Tukaj še ne skrbimo za našo drago Zemljo, naš dom.

Veselijo me novice iz Slovenije:

“Pitna voda za vse državljane Slovenije je postala ustavna pravica.”

“Slovenija, prva država brez plastenk”.

“Mladi za podnebno pravičnost in Podnebni štrajk.”

Ponosna sem na Slovenijo in žalostna, ker “Tukaj” ni kot “Tam”.

Bodi mi zdrava, Slovenija!!!

Tanja Kovačević, DS Emona Ruma

ŽIVIM

Živim sredi viharnega morja
Sredi vrtincev
Podivjanih vetrov
Živim
Če lahko tako imenujem svoj obstoj

Živim – živim
Sredi bruhajočega vulkana
Ves je strupen in tuj
In kadar izbruhne
Me znova in znova
Nova lava preplavi
Lava glasbe barv
Ritma brezbriznosti
In bolečin.

In le včasih
Ko se zmarači
Vidim tvoje žuljave dlani
Bor pri tistem križu še vedno stoji
Potok veselo žubori
Kamen se v soncu blešči

In spet se mi zdi
Ta potok ta križ
Ta kamen
Vse to mi daje nove moči

A burja zavija
Morje buči
Ne pozabi korenin
Saj brez njih
Življenja ni

Beatrika Minic, DS Sava Beograd

ZAPISI IZVEN KONKURENCE

MED ZVEZDE

»Uspelo je stari! Uspelo!« Vitan je poskočil, da je prevrnil stol. Strahotno je zaropotalo v tišini, ki je objemala laboratorij.

»Ne nori!« je Andi odlepil oči od računalniškega ekrana, »varnostnik naju bo vrgel ven!«

Bil je petek in stavba faksa je že zdavnaj potonila v temo, le okno laboratorija v petem nadstropju je kot svetel kvadrataček žarelo v temo. Vitana je profesor določil za vodjo skupine študentov, ki jih je prijavil na ameriški inštitut za izdelavo modela letala z vrtljivim radarjem in zložljivimi krili. Prav Vitan je po mnenju mentorja premogel največ zdrave energije, ki ni popuščala pred problemi, četudi so ostali kolegi že zdavnaj popadali od utrujenosti.

»Rešil sem problem zložljivega krila, poglej!«

»Genialec si, stari!« ga je Andi lopnil po ramenu.

»Jutri sem po dolgem času namenjen domov. Vabim te s sabo v Brda, ti meščan!«

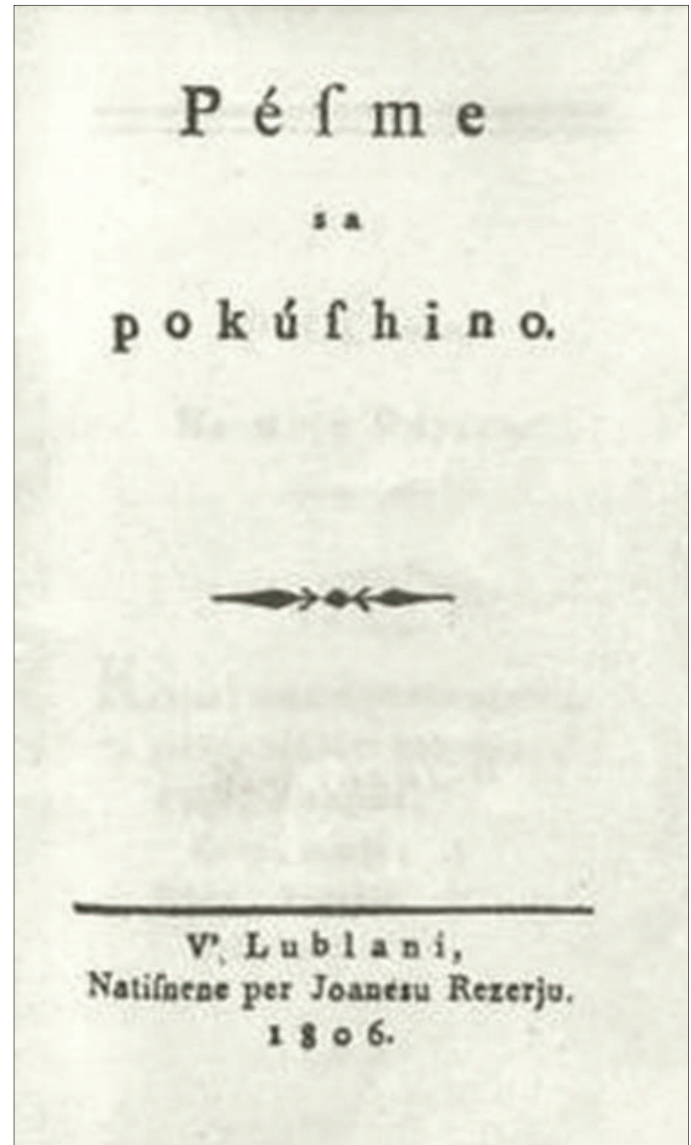
Vitan je počasi vozil traktor med vrstama trt, Andi se je za njim oklepal sedeža. Zračenje in rahljanje tal, mu je razložil prijatelj, Andi je opazoval nežne poganjke trt, češnje, odete v bele razkošne obleke, so obljublale bogat sad.

Malica pod drevesom, ki je nanju sipalo cvetne lističe, je obema teknila.

»Kako bi objel to pokrajino, to deželo ... ,« je nenadoma razširil roke Andi.

Vitan se je nasmehnil: »Tu dobivam moč, iz te zemlje, od teh čudovitih rastlin, ki nam služijo.« Z rokama je zajel prgišče zemlje, na kupčku, ki ga je izkopal krt.

»Vidiš to zemljo, diši! Zdrava je! Pa smo jo tudi mi nekaj časa strupili z vsemi mogočimi kemikalijami. Že mojemu očetu se je uprlo, pričel se je vračati k staremu načinu ravnanja s trtami, tako kot so delale generacije pred njim in uspeh ni izostal, zemlja se nam je zahvalila. Naša malvazija iz teh vinogradov dosega visoke cene. Njen okus je prvinski, težko ga je opisati! Drugi so se nam nekoliko posmehovali, češ, da smo zaostali, sedaj pa nas posnemajo, škropimo zgolj z algami, bakrom in žveplom.«

V Ljubljano sta se vrnila okrepljena, nadihana in polna energije. Vitan je spodbujal kolege, Andi mu je stal ob strani, trdo so delali. Izdelek, letalo se je očiščeno lesketalo na pultu. Ravno so se vrnili iz preizkusa, ponos se je zrcalil na njihovih obrazih.

Konkurenca je bila huda, toda njihovo letalo se je najbolje izkazalo v vsem.

Prvi! Zmagovalci! Iz male Slovenije!

Andi se je sklonil k Vitani: »Iz zdrave zemlje rastejo zdravi ljudje!«

Darinka Kozinc, Slovenija

ZEMLJA, DOLINA ROŽ, S TIHOTO OGRAJENA

V življenje sem iskal nekakšen azil, samotni otok, samotni kraj, kjer bi se lahko skrili pred ljudmi, pred dolgočasno rutino vsakdana, pred praznino in jalovostjo življenja, kraj, kjer bi dihal žameteni zrak, v miru, ki bi valoval in me pomirjal. Morda je to utopično razmišljanje, a vendar upanje in hrepenenje je tista sila poleg ljubezni, ki daje smisel življenju.

V bistvu ni kaj reči, vstaneš in se kot avtomat odpraviš po ulici, srečuješ ljudi, niti pogleda ne dvigneš, hodiš vedno po isti poti do banke. Preoblečeš se, pozdraviš sodelavce in potem kot robot sedeš za bančno okence in delaš. Gibi so avtomatični, enako kot pri vožnji avtomobila, trudiš se, da si skoncentriran, da ne narediš napake. Ko je službe konec, ne čutiš utrujenosti, morda neko votlo praznino, ko se po vedno enaki poti odpraviš proti domu.

Pozno popoldne, Jan se je vrnil iz službe. Doma ga čaka žena Andreja s poznim kosilom, ki je v bistvu

zgodnja večerja in njun edini skupni obrok, miza je pogrnjena, Jan vstopi, si sleče plašč, se preobuje, pozdravi in sede za mizo, čaka, da ga postreže s testenami in omako ter solato. Kmalu prisede tudi ona in skupaj jesta.

Ob delavnikih je tam okoli šeste ure kosilo na mizi, vse poteka po vnaprej pripravljene zaporedju. Z ženo se ne prepirava, skoraj se ne spomnim, da bi se kdaj. Gre za vaje in utečenost, dogaja se, da velikokrat točno vem kaj bo rekla.

Je bilo v službi kaj posebnega?

Ne, ne vem na kaj misliš?

Pa saj ja vidiš kakšni časi so. Skoraj vsak dan rop, kriminal povsod.

Nič ne kaže, da nas bodo oropali, sicer pa imamo že dolgo varnostnike, kamere, v dveh minutah in pol od alarma bi bila policija pri nas.

To je v redu, samo se dogaja, saj ja gledaš televizijo, bereš časopise? Boš v soboto vseeno šel do obale k prijatelju? Obeta se dež in slabo vreme.

Ja, šel bom, lahko bi šla zraven, malo svežega zraka ti ne bi škodilo. Obenem bi končno rad videl ta njegov vikend, ki ga tako hvali. Sploh ne vem kdaj sem bil zadnjič na morju izven poletja? No, kdaj sva bila.

Tudi jaz ne vem. Morje mi ni bilo nikoli blizu, posebno poleti ne, ko je ubijajoča vročina. Morda ja, bi šel kdaj izven sezone na kakšne samotni otok.

Samo jaz bi vseeno še enkrat poskusila?

O bog, pa ja ne boš spet pričela s tem?! Sedemkrat sva šla, žal ni bilo uspeha, pa tudi v tvojih letih, saj ja več kaj je rekla zdravnica?

Samo Ljuba je vseeno zanosila pri dvainštiridesetih! Petič je šla na epruveto in ji je uspelo. Prej je vsakič imela po dva, tri oplojene, pa ni obupala.

Samo to je prej izjema, kot pravilo. Ti se odloči, če greš te bom podprl, samo ne bi rad, da padeš znova v tisto grozljivo depresijo.

V depresiji sem itak. Ti pa na posvojitev niti pomisliti nočeš. Mislim, da je to najin zadnji vlak.

Pa ne gre zato, sama veš, da so pri nas čakalne vrste tja štiri, pet let. Tujina pa, ne moreva, kar nekaj tako, neodgovorno. Se bova še pogovorila, je prav?

V bistvu ni kaj reči, vstaneš in se kot avtomat odpraviš po ulici, srečuješ ljudi, niti pogleda ne dvigneš, hodiš vedno po isti poti do banke. Preoblečeš se, pozdraviš sodelavce in potem kot robot sedeš za bančno okence in delaš. Gibi so avtomatični, enako kot pri vožnji avtomobila, trudiš se, da si skoncentriran, da ne narediš napake. Ko je službe konec, ne čutiš utrujenosti, morda neko votlo praznino, ko se po vedno enaki poti odpraviš proti domu.

Franjo Frančič, Slovenija

VELIKONOČNA MAŠA

V novosadski katedrali Ime Marijino je bila 23. aprila 2019 v slovenskem jeziku velikonočna maša v organizaciji DS Kredarica, ki jo je po tradiciji služil msgr. Stanislav Hočevar, metropolit beograjski. Člani društva in verniki so se zbrali v velikem številu, maša pa je spremljal Mešani pevski zbor Društva Slovencev Kredarica pod vodstvom dirigentke Dunje Huzjan. Po maši so se prisotni zbrali v prostorih društva, kjer so se v prazničnem vzdušju družili z metropolitom Hočevarjem.

Maša v slovenskem jeziku je slovenskim potomcem zelo pomembna, tudi zato ker jo služi tako ugledna in spoštovana osebnost, kot je metropolit Hočevar. Zahvala vsem na sodelovanju!

NAŠA SLOVENSKA BESEDA V ZRENJANINU

Društvo Slovencev *Planika* iz Zrenjanina je 1. junija 2019 organiziralo 13. manifestacijo *Naša slovenska beseda*, srečanje slovenskih društev iz Srbije. Sodelovali so gostje iz Slovenije, nepozabna ženska vokalna skupina *Gallina* iz Ljubljane in slovenska društva DS Sava iz Beograda, DS Triglav iz Subotice, DS Kula iz Vršca, DS Kredarica iz Novega Sada, SKS France Prešeren iz Niša, DS Južnega Banata Logarska dolina iz Pančeva, DS Emona iz Rume in DS Planika iz Zrenjanina.

Prisotne je pozdravil predsednik DS Planika, Miloš Pešić in otvoril manifestacijo. Nagrado za prispevek k afirmaciji DS Planika je dobila Anđelija Sarvaić kot dolgoletna blagajničarka za prispevek k afirmaciji društva, ter Dimitrije Đurićin kot organizator kulturnih dejavnosti Društva Slovencev "Planika".

Voditelji programa so bili učenci DPS v Zrenjaninu, ki ga vodi učiteljica Milena Spremo. Nastopil je tudi pevski zbor Planika Zrenjanin s slovensko in srbsko himno ter kasneje v programu z dirigentko Danijelo Avram.

Na manifestaciji je sodelovala tudi naša šola dopolnilnega pouka pod vodstvom učiteljice Rut Zlobec.

bec. V ekipi so bili zastopljeni otroci in odrasli. Po pozdravni besedi je v imenu DS Kredarica Rumica Topić napovedala nastop Marije Lovrić, ki je prebrala svoji dve avtorski pomladni pesmi *Topoli* in *Jutro*, ter nastop mlajših učencev DPS. Iz DS Sava so se predstavili odrasli s pesmijo in recitacijo, iz SKS France Prešeren Niš so bile recitacije, iz DS Kula Vršac je Cvjetka Vučković zapela, pridružili pa so se ji učenci DPS iz Gudurice. DS Emona iz Rume je predstavilo delo Ivane Kobilce ob 100 letnici Narodne galerije v Ljubljani, iz DS Planika pa so bile recitacije in še posebej otroški zbor pod vodstvom Danijele Avram, učenci iz Pančeva iz DS Logarska dolina so peli in recitali, učenec DS Triglav iz Subotice je predstavil recitacijo *Slovec, tvoja zemlja je zdrava*, Valentina Vodnika. V celotnem programu z veliko recitacij in pesmi smo zaznamovali tudi spomin na slovenskega razsvetljenca Valentina Vodnika, čigar 200 letnico smrti Slovenija zaznamuje v letu 2019 kot Vodnikovo leto.

Program je bil v Kulturnem domu in je trajal okoli dve uri. Prijazni gostitelji so se izkazali kot dobri organizatorji, druženje ob skupnem kosilu ob zaključku pa je bilo v gostilni Stara zanatlja. Zahvalo za udeležbo in darilo so dobila društva, priznanje za negovanje slovenskega jezika pa učiteljice DPS Rut Zlobec, Milena Spremo, Tatjana Bukvić in Zoran Jovičić.

Manifestacijo je podprl Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Pokrajinski sekretariat za izobraževanje, predpise upravo in nacionalne manjšine- nacionalne skupnosti in Nacionalni svet slovenske nacionalne manjšine v Srbiji.

Besedilo: **Marija Lovrić**

Foto: **DS Planika Zrenjanin**

SLAVKO ČERNIVEC, diplomirani strojni inženir, numizmatik

Člani Društva Slovencev Kredarica imajo različne poklice in kot je to ponavadi imajo še bolj različne hobije-konjičke, nekatere med njimi smo spoznali na razstavah Slovenija od kod lepote tvoje, manifestacijah Dnevi slovenske kulture, nekatere pa tudi izven teh. Slavko Černivec, diplomirani strojni inženir, je na primer numizmatik. Vse svoje delovno obdobje, ki ga je preživel v treh podjetjih v bivši skupni državi Jugoslaviji ter krajše obdobje v Nemčiji, Franciji in Sovjetski zvezi, je zbiral zanimive vzorce kovancev.

Šele z odhodom v pokoj je rešil, da svojo že precej bogato zbirko uredi in sistematizira za javno prikazovanje. Prvo samostojno razstavo je imel v začetku avgusta 2009 v Bačkem Petrovcu, kjer tudi živi.

Slavko Černivec tudi praznuje jubilej ob koncu leta 2019: 20 let aktivnosti v društvu. Imam priložnost da vam ga predstavim.

Ali bi mi, prosim, povedali nekaj o sebi?

Rojen sem 15. aprila 1943 v Novem Sadu. Moja starša, mati Ana in oče Marko sta živela v Novem Sadu, kjer sem končal osnovno, srednjo tehnično šolo in Fakulteto za strojništvo na Novosadski univerzi.

Moj oče, Marko Černivec je rojen v Sloveniji v okolici Ptuja in so ga kot otroka številne družine, napotili na šolanje v Sremsko Kamenico na Srednjo žandarmerijsko šolo, danes je to šola za policiste. Med šolanjem je spoznal mojo mamo Ano Tepli, Slovačkinjo, ki je živela v Novem Sadu. Zaljubila sta se in po precejšnjih težavah in dokončnem soglasju staršev iz Slovenije, je za stalno ostal in se zaposlil v Novem Sadu. Rojen sem v najtežjih vojnih časih leta 1943.

Kako je potekalo Vaše delo?

Prve delovne izkušnje sem si pridobil, kot absolvent strojne fakultete preko Mednarodne organizacije za izmenjavo študentov (JAST), v ZR Nemčiji v Tovarni hidravličnih batnih črpalk Hydromatic- Pforzheim, kjer sem bil okrog dve leti. Kot štipendist Tovarne poljedelskih strojev Pobjeda iz Petrovaradina, sem se moral vrniti in odslužiti obveznost do štipenditorja. V Pobjedi sem delal 10 let od 1969 – 1979 pri nalogah tehnologa montaže in šefa proizvodnje montaže strojev.

Naslednjih 10 let sem delal v Industriji nerjaveče opreme in armature INOX v Bačkem Petrovcu, kot vodja delovne enote Oprema. Ostanek delovnega obdobja od 1989 – 2006 sem preživel v Rafineriji nafte Novi Sad na delovnem mestu vodje strojnega vzdrževanja, glavnega inženirja strojnega vzdrževanja in na koncu na mestu šefa investicij.

Po odhodu v pokoj leta 2006 se nisem pomiril s pokojninskim statusom, pa sem z ekipo inženirjev in tehnikov leta 2007 odšel v Rusijo v rafinerijo v Kirišiju v bližini Petrograda, kjer smo delali kot supervizorji na rekapitaciji rafinerije. Tu sem preživel določen čas in se željan doma in družine vrnil domov in zaključil svoje delovno obdobje.

Vaše vezi s slovenstvom?

Moj oče je rojen v Moškanjcih pri Ptuju v veččlanski družini - bilo jih je 13 otrok. Dedek je bil cestar, babica pa gospodinja. Dokler sta bila babica in dedek še živa, smo večkrat šli domov k njima. Kasneje so ti obiski počasi zamrli. Šele v devetdesetih letih prejšnjega stoletja je najstarejši očetov brat – stric Luis praznoval zlato poroko in nas celotno družino, raztepeno po vsem svetu, zbral na proslavi zlate poroke. Bilo nas je 100 povabljenih in svatba je trajala 3 dni. Takrat sem spoznal več kot 20 mojih bratrancev in sestričen. Dogodek za spomin, ki se ga še danes rad spominjam. Moji obiski Slovenije so danes dokaj redki, vendar če se le da, rad grem na gostovanja s Kredarico.

Lep dogodek v Vašem življenju?

Življenje vsakega od nas je stekano iz lepih in manj lepih trenutkov. Vztrajam pri tem, da tiste manj lepe čimprej pozabim in se spominjam le onih lepih življenjskih dogodkov. Največja sreča mojega življenja je moja družina, žena Zuzana (žal je več ni med nami), moji trije otroci (Tatjana, Danijela in Željko) in mojih šest vnukov (Ines, Maksim, Igor, Aleksej, Marko in Ema).

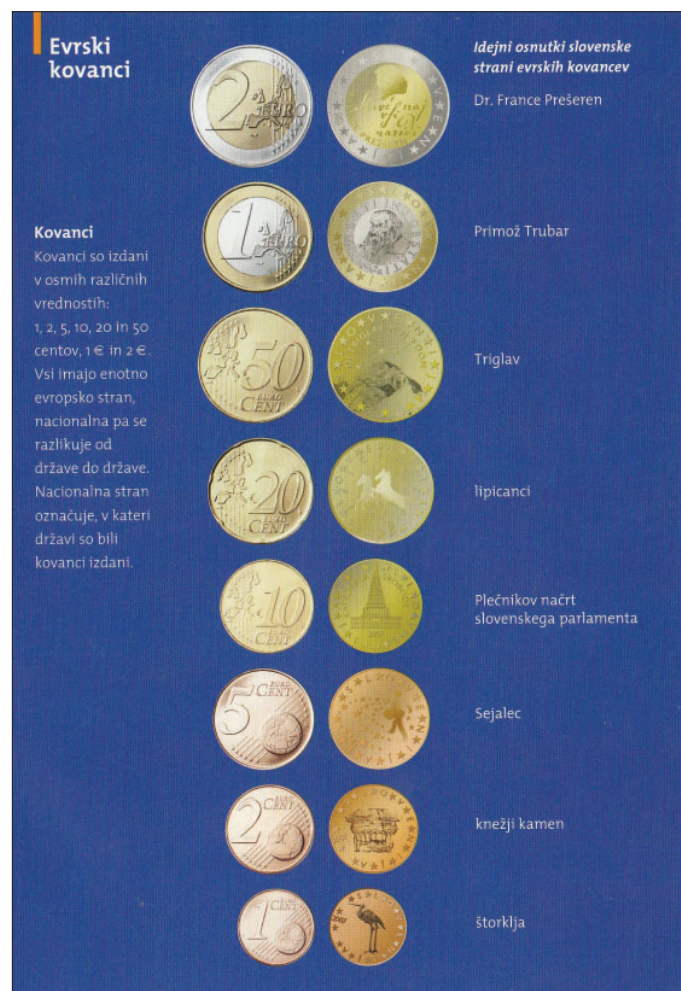
Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Ker sem pogosto v svojem delovnem obdobju potoval, je bilo precej zanimivih dogodkov, vendar se najbolj spomnim dveh. Prvi je bil v Moskvi leta 1965, kamor smo kot absolventi strojne fakultete odšli na 15 dnevno ekskurzijo. Tam smo se iz hotela izmuznili vodji potovanja, našemu dragemu profesorju gospodu Mirku Križnarju (tudi on je bivši član DS Kredarica) in si s še dvema kolegoma (bivšim nogometasem Vojvodine Mladenom Vučiničem in kolegom Đorđetom Bašičem) odšli ogledat nogometno tekmo ZSSR - Brazilija 0:3, vse tri gole pa je dal proslavljeni igralec Pele. Še danes se spominjam besed profesorja Križnarja: »Tudi ti, sin Brut?«, saj se je naš beg iz hotela končal v spremstvu sovjetske policije. No, kot profesorjev ljubljenec, tudi po nacionalni liniji, je bil incident hitro pozabljen.

Drugi dogodek, ki se ga rad spominjam je, ko sem se vračal s službenega potovanja in sem v Parizu gledal film Zadnji tango v Parizu z Marlonom Brandom in Mario Schneider.

Vaš hobi?

Nisem se pomiril s predsodki, da najbrž z odhodom v pokoj preneha življenje, zato sem ostal še naprej aktiven član društva in imam več hobijev. Ukvar-

BESEDA, DVE O NUMIZMATIKI

Numizmatika, kot ena od vej zbirateljstva, je družbenozgodovinska veda, ki se ukvarja s preučevanjem kovancev.

Deli se na antično numizmatiko (do padca Rimskega cesarstva 476. leta), srednjeveško (do odkritja Amerike – leta 1492) in na sodobno od 1492 naprej.

Izvirna numizmatika, kot znanstvena disciplina, preučuje najdišča denarja, izvaja identifikacijo, klasifikacijo in opredeljuje pogoje za oceno vrednosti denarja. Zbiranje in preučevanje numizmatičnega materiala numizmatiku omogoča, da se seznanimo z mnogimi znanstvenimi področji (zgodovina, zemljepis, ekonomija, pravo, religija, itd.).

Ko se nekdo odloči, da se bo ukvarjal z numizmatiko, mora imeti željo in naklonjenost do zbiranja in preučevanja denarja in se mora opredeliti za področje numizmatike h kateremu je najbolj nagnjen.

Numizmatik-začetnik ponavadi začne zbirati kovance na področju, kjer živi, nato pa tudi na drugih področjih in državah. Ko zbere nekaj sto kosov kovancev, pristopa k razvrstitvi denarja in oblikuje lastne kolekcije. Za potrjevanje vrednosti denarja so najpomembnejši: starost denarja, redkost in ohranjenost.

Srbsko numizmatično društvo, čigar član sem, je ustanovljeno leta 1956 z osnovnim namenom združevati in organizirati numizmatike zaradi zbiranja, izmenjave in hranjenja numizmatičnega materiala.

jam se z numizmatiko - imam precej bogato kolekcijo kovancev iz vsega sveta, po malem pišem »življenjske zgodbe« Napisal sem dve knjigi Kletev in Zadnja oaza, v pripravi pa je še tretja s področja numizmatike. Poleg tega obdelujem svoj manjši vinograd in sadovnjak, član sem petih društev upokojencev in z njimi pogosto potujemo ter se aktivno družimo, a najljubše bi skoraj pozabil - druženje z mojimi šestimi vnuki.

Slavko Černivec kot numizmatik?

Par besed o numizmatiku. Z numizmatiko, kot eno od vej zbirateljstva, sem začel še kot dijak, v davnih 60. letih prejšnjega stoletja. Pogosto sem se v svojem delovnem obdobju v trajanju 40 let, na potovanjih skoraj v vsaki državi pred vrnitvijo domov, trudil vzeti s seboj 2 kompleta veljavnih kovancev. Vsi zbrani kovanci so končali v steklenkah ali kartonskih škatlah.

Šele z upokojitvijo sem v zimskih dnevih začel teh več desetih kilogramov kovancev z vsega sveta ločevati in grupirati po državah in obdobjih ter jih zlagati po albumih in panojih, pripravljajoč jih za javno prikazovanje. Zavedajoč se obsežnosti numizmatike, sem se opredelil za moderno numizmatiko in sedaj moja kolekcija v glavnem vsebuje današnje kovance z vseh držav na svetu. Razporejeni kovanci, ki so na okrog štiridesetih panojih, obogateni z zgodovinskimi, zemljepisnimi, etnološkimi in podobnimi podatki, imajo tudi namen edukacije gledalcev, tako da so bili pogosto tudi na raznih shodih zbirateljev. Moja želja je, še zlasti med mladimi, popularizirati ta tako lep hobi, saj je nas vse manj in so preokupacije mladih vse bolj usmerjene k drugim sferam današnjega sodobnega življenja.

DS Kredarica in Vi?

Med druženjem v Slovaškem društvu, me je Michal Hyža, predsednik Slovaškega društva Pavel Jozef Šafarik obvestil, da se v njihovem društvu zbirajo tudi Slovenci, ki takrat še niso imeli lastnih prostorov. Tako sem tam spoznal pobudnika ustanovitve DS Kredari-

ca, Franja Mihevca, saj je tudi njegova žena Ana Slovačinja in je članica obeh društev. Po pogovoru z njo, sem se tudi jaz odločil včlaniti v DS Kredarica. Spadam v starejše člane društva, moja članska številka je 141 – pod datumom 3. 12. 1999. Letos praznujem 20 letnico članstva. Ne morem se pohvaliti s pretirano aktivnostjo v društvu, ker živim v Bačkem Petrovcu, vendar se kljub temu udeležujem dogajanj v društvu, nekajkrat pa sem celo razstavljal svoje numizmatične eksponate na razstavih manifestacije Dnevi slovenske kulture DS Kredarica. Sedaj sem tudi član Delegatske skupščine društva že v drugem mandatu.

Kaj bi sporočili članom društva?

Življenjski tempo je danes precej hiter in ne utegnemo opraviti vseh načrtovanih aktivnosti, vendar bi bilo dobro najti več časa v društvu za bolj pogosta druženja-bodisi ob čaju ali kozarčku pogovora, ali pa s krajšimi enodnevnimi potovanji, z obiski drugih društev, izleti po vinskih cestah, ogledi etno salašev-pristav in podobno, na ta način ohranjati, negovati in krepiti naše slovenstvo.

Pogovor vodila: Marija Lovrić

UDELEŽILI SMO SE

PREŠERNOV DAN - SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK V NIŠU

V petek 8.februarja 2019 je v Nišu potekala osrednja proslava slovenskega kulturnega praznika, ki jo je pripravila Slovenska kulturna skupnost France Prešeren iz Niša, ki je zaznamovala tudi 15 let obstoja. Pred slavnostno akademijo so si udeleženci lahko ogledali razstavo fotografij o Slovencih v Srbiji. Na proslavi so govorili bodoči veleposlanik Republike

Slovenije v Srbiji Jarc, niški župan in predsednik niškega društva Ivan Gruden. Poleg govornikov so nastopili učenci DPS, ki so z učiteljico Tatjano Bukvič pripravili recital. Na proslavi so se zbrali tudi predstavniki slovenskih društev v Srbiji, med katerimi je tudi Društvo Slovencev Kredarica, ki so v imenu društev prejeli zahvale za sodelovanje.

UČENCI SLOVENŠČINE IZ SRBIJE SPOZNAVALI POMURJE IN GOSTOLJUBJE DOMAČINOV

Letošnja ekskurzija za učence dop. pouka slovenskega jezika v Srbiji (iz Niša, Kruševca, Smedereva, Beograda, Rume, Vršca, Novega Sada in Subotice ter Sremske Mitrovice) je od 5. do 9. junija potekala v Pomurju. Učenci so gostovali pri vrstnikih na OŠ Veržej in OŠ Bakovci. Prisostvovali so pouku, se družili s slovenskimi vrstniki in preko slovenskega jezika spoznavali slovensko kulturo, življenje, navade... Sodelovali so pri projektu 24 ur z reko Muro in počastili 100-letnico priključitve Prekmurja matici.

Pri pouku v slovenski šoli so bogatili besedišče in spoznali slovenski šolski sistem. Bivanje pri vrstnikih in druženje z družino gostiteljico pa je učencem dalo vpogled v način življenja v Sloveniji, spoznali so kulturo in slovenske navade. Popoldanske aktivnosti so vključevale ogled znamenitosti v kraju in okolici. Učenci so se aktivno udeležili enodnevnega projekta 24 ur z reko Muro: na terenskem popisu in v delavnicah so spoznali biotsko pestrost, posebnosti in lepote reke Mure, obiskali Babičev mlin, prisostvovali na kulturni prireditvi in si ogledali muzejsko zbirko v Pokrajinskem muzeju na gradu Ptuj. Navdušenja nad Slovenijo in Slovenci ni bilo malo, vseh misli ni moč zapisati. Zahvala gre v prvi vrsti srčnim gostiteljem v Pomurju, staršem in njihovim otrokom, ki obiskujejo OŠ Veržej in OŠ Bakovci, ter vodstvu šol. Zahvala gre tudi Zavodu za šolstvo RS, ki je finančno omogočil pot v Slovenijo ter ekipi učiteljev dop. pouka slovenskega jezika v Srbiji. Naša ekskurzija bo odmevala pri pouku še v septembru... OŠ Veržej in OŠ Bakovci smo

predali zahvalo Nacionalnega sveta slovenske narodne skupnosti v Srbiji za sprejem in gostoljubje... Verjamemo, da nas bodo sodelavci z obeh šol in gostitelji obiskali v Srbiji. Hvala za vse, dragi prijatelji, gospe Damjani z OŠ Veržej še posebej za skupno fotografijo naših učencev in gostiteljev.

Ekskurzijo smo uspešno zaključili. Hvala ZRSŠ za sofinanciranje, OŠ Bakovci in OŠ Veržej za sprejem naših učencev, prijaznost in srčno gostoljubnost. Verjamemo, da bo priložnost, da jo dragim prijateljem povrnemo v Srbiji. Poslovili smo se, nato pa obiskali zbirko tradicionalnih slovenskih pustnih mask na ptujskem gradu in z zvonci odgnali vse slabo. Preživeli smo aktiven, poučen in zabaven dan v bližini reke Mure – na in ob nogometnem igrišču v Veržeju, kjer je potekal projekt 24 ur z reko Muro. Bogat dan je bil tudi v Murski Soboti. Udeležili smo se zelo lepe, srčne prireditve in spremljevalnih dogajanj v okviru praznovanja 100-letnice priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Nastopali so otroci iz številnih vrtcev, OŠ in SŠ, med njimi tudi gostitelji naših učencev – pevski zbor in glasbena skupina z OŠ Bakovci. Učitelji smo se razveselili srečanja z mag. Valerija Perger, avtorico učbenikov za slovenščino, nato pa še z direktorjem Zavoda za šolstvo RS: dr. Vinkom Logajem in njegovo namestnico: dr. Stanko Preskar. Od Murske Sobotice smo se poslovili polni nepozabnih vtisov in s sladoledom.

Tatjana Bukvič, Rut Zlobec, Zoran Jovičić

Foto: Rut Zlobec

ZADNJA CELJSKA GROFICA

Katarina Branković je bila hči Jurija Brankovića in žena zadnjega celjskega grofa Ulriha II. Po poroki je dobila ime Katarina in ostala v pravoslavni veri. Usoda ji je dala dolgo življenje polno izkušenj, nemira in potepanja. Spoznala je veliko ljudi različnih narodnosti in religij. Na osebnem planu je bila nesrečna mati, vendar dobra žena in zvesta hčerka. Bila je vztrajna oseba, ki se ni predajala niti v najhujših trenutkih. Imela je tri otroke, ki so umrli, ko so bili majhni, mož pa je bil ubit. Umrla je v osmem desetletju svojega življenja in je pokopana v Makedoniji. Srbska gimnazija v Zagrebu nosi njeno ime.

Vesna Šerban

Katarina Branković je rojena med 1418 in 1420 v Vučitrnu. Njen oče je bil Jurij, mati pa Jerina Branković. Poročila se je z Ulrihom II. in mu rodila tri otroke. Bila je grofica celjska. Po veroizpovedi je bila srbska pravoslavka. Po besedah papeža Pija II. je bila lepa in poštena. Naročila je Varaždinski apostol, ročno pisano pravoslavno liturgijsko knjigo. Pomagala je svoji sestri Mari – vdovi sultana Murata II. pri podpisovanju "carigrajskega miru". Umrla je 1492. leta.

Ljudmila Ivaz

PUSTNI KARNEVAL

V času od 23. februarja do 3. marca se vsako leto v Sloveniji praznuje pust. Veselo je, šemi se, pleše, je, pije, organizira se pustni karneval. Nori dnevi.

Pokrajine ali kraji imajo svoje nazive za obiskovalce na karnevalu in razlike v navadah.

V Drežnicah – pri Kobaridu – so pusti; v Cerknem – v trikotniku Tolmin, Škofja Loka, Idrija – so lauferji; v Cerknici - Postojna, Unec, Bloška planota – so cerkniške maškare; na Ptuju – so kurenti ter v Brkinih - Ilirska Bistrica – so škoromate. Pisatelj Fran Miličinski, st. piše o pustovanju v notranjski deželi, o Butalcih, ki so prebivalci izmišljenega kraja, imeno-

vanega Butale. Ta običaj je ostal iz poganskih časov in simbolizira pregon zime, Pust pa ob koncu umre. Po pustovanju pride Pepelnica (čista sredo – post in nemrs) ter čas korizme pred veliko nočjo.

Tudi učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika so zaznamovali ta praznik, brali so o pustu, gledali TV- oddajo, obujali spomine ter na koncu jedli krofe, ki jih je prinesla učiteljica Rut Zlobec.

Učilnica Društva Slovencev Kredarica je dišala po pustu, po Sloveniji.

Marija Lovrić

PUSTOVANJE V SLOVENIJI

Pust – pustni časi se v Sloveniji praznujejo že iz časov predkrščanskega obdobja. Pust je običaj, ki se začne 40 dni pred veliko nočjo. Pustni čas je zato premakljiv. Dneva, ki sta najbolj pomembna sta velika nedelja in pustni torek. Pustno izročilo so sprejeli in praznovali tudi Rimljani. Gre za slovo od zime in veseli pozdrav prihajajoči pomladi, če bi jo lepo sprejeli, bi jim prinesla plodno letino. Ob tej priložnosti so se udeleženci oblačili v nenavadna oblačila, se šemili, na

obraz so dajali različne maske, prav tako okoli pasu, na obutev in na pisana pokrivala so obešali zvončke, večje ali manjše.

Za maškare so se uporabljali različni izrazi kot so puster, pustnik, škoromati, kurenti, cerkljanski lauferji. Besedo pust je poznal že Trubar. Verjetno je nastala iz beside "meso pust". Namreč po pustu je nastopil post.

Ljudmila Ivaz

HREPENENJE

Ljudje hrepnimo po marsikateri stvari, odnosu, čustvu – duhovnem ali materialnem. Kakšenkrat rečemo da sem pričakoval(a), da bo moje življenje lepše, bolj bogato, pa tudi bolj zdravo. Tako tudi v slovenski narodni pesmi naša lepa Vida hrepni po svojem nebogljenem sinu, očetu, možu, ki jih je zapustila, hrepni po boljšem življenju.

Odkrita, vzvišena čustva so čustva, ki hrepnijo po ljubezni in povratku v očetovo domovino, ki smo jo zapustili hrepeneč po svobodi, samostojnem življenju. Celu v Raju je bilo neizpolnjenih želja, ki so pogojevale hrepenenje za odhodom iz Raja.

Ljudmila Ivaz

ŽIVLJENJE OKROG NAS – ELIZABETA IZ PREKMURJA

Vstopila je podprta na palico, ponižno in počasi. Pogledala me je vprašujoče, pa okrog po ordinaciji, potem pa tiho sedla na posteljo. Oprostite, tukaj lažje sedim, je izustila. Skromno, urejeno oblečena, svetlih oči, ki so sijale iz morja gostih gub na bledem obrazu. Otečena golena, kratko dihanje, suhe, malce vijolične ustnice... Kardiološki slučaj, pomislim.

Elizabeta M. Njen naglas me je v hipu napotil na ženo, prispelo od daleč, po ozki življenjski stezi v Novi Sad.

Pripovedujte mi, poslušam vas, jo opogumim, naj mi zaupa svoj križ. V ordinacijo nihče ne zaide brez nujne potrebe. Ponavadi pravim, da nihče ne prihaja, da bi mene videl. Mi smo obenem zdravniki, spovedniki, rama za jok, prijatelji.

Rahlo, s tihim glasom mi je začela pripovedovati o bolezni, ki jo je skoraj premagala, da komaj diha.

A ni bilo vedno tako. Prišla je iz Lendave kot mlado dekle, zdavnaj, si poiskat zaposlitev. Iz valovite panonske nižine s severozahoda v južne kraje, kjer so si obzorja podobna, njive, vrtovi, vinogradi. Vzljubila je človeka z Balkana, delavca kot ona, mu rodila tri otroke. Rada je od malega barvala, pleskala in postala samouka iskana mojstrica, nenavadno natančna. Veliko sten, novosadskih je oplemenitila s svojimi pridnimi rokami. Spotoma je sejala vrt, ga okopavala, sadila cvetje za prodajo.

Otroci so rastle, dve hčeri in sin. Vsi so bili lepi in pokončni z velikimi pohlevnimi maminimi očmi. Mož je k nesreči ljubil žganje, pa kamor le to vstopi, ga spremlja nesreča v družini. V njegovem kraju tam pod Kopaonikom vsi tepejo žene, to je menda patriarhalno ustno izročilo. Bilo je mrzlega nočnega bežanja z otroki k sosedom, medtem ko se gospodar doma ne iztrezni. Podtikala je svoj hrbet da otrok ne poškoduje. Bilo je revščine brez skorje kruha na mizi, ko zapije plačo in še njen denar. Pa vendar, otroci so zrastle v dobre ljudi, morda manj srečni, da se veseli-

jo življenja, bolj zagrenjeni, vendar pridni. Strmim v njene koščate roke in razmišljam, kako usoda dobrim ljudem včasih brez milosti dosodi trpljenje. Mož ji je umrl po poškodbi pri padu, udaril je z glavo ob kamen.

Ostala je v svoji hiši s sinom in mlajšo hčerjo, saj se je starejša poročila. Vse bi bilo dobro da ni srca, ki je oslabilo in ne služi več. Duši se, ponoči ne spi tudi na treh blazinah. Zdravil jemlje veliko za polno pest, vsakodnevno. Večkrat je bila na zdravljenju v bolnišnici, toda zaman. Izčrpano z delom in življenjskimi težavami prekmursko srce počasi peša.

Sprašujem jo ali ve, da v Novem Sadu obstaja slovensko društvo, ki na nek način skrbi za svoje rojake? Ne doktorica, pravi, kam naj jaz nešolana in revna? Starejšo hčer sem vrnila v moje lepo Prekmurje, poročila se je in srečna je. Ta dva pa se za preživetje prebijata z dnino. Mi smo preprosti majhni ljudje, reveži, društvo je za tiste Slovence, ki so uspeli v življenju. Veste, kot se pravi, boleče se sramežljivo smeji, pa tudi vrag raje izbere večji kup, da se olajša. Razumem jo kaj pravi in z grenkobo prikimam. Da. Sodobni svet se ne zmeni za solze in trpljenje, vendar nepogrešljivo spoznava materialne vrednosti in poti okrog njih. Vsak se raje družijo z "uspešnimi", ljudmi v rokavicah, z naslovi, petičneži. Vsi ostali so neprepoznavni. Pišem recepte za zdravila gospe Elizabeti, gospe? Da, saj je v vsem zaslužila moje globoko spoštovanje. S svojo vlogo matere in pridne mojstrice v obrti in navsezadnje ženske, ki je pogumno na svojih plečih skozi življenje prenašala moža pijanca in nasilneža. Cenim jo veliko bolj kot tiste razvajene, v rokavicah, ki so se rodili premožni in nepogrešljivo grabijo vse kar se da s skupne mize. Spotoma še razmišljam, da se najbrž o gospe Elizabeti nikoli ne bo našlo prostora v knjigah o znanih Slovencih v Novem Sadu.

Dr. Svetlana Momčilović

SLOVENSKI KULTURNI CENTER V NOVEM SADU

Praznik v DS Kredarica – skupino odraslih izpopolnjevalcev je obiskala slovenska umetnica Aleksandra Gruden in predstavila 5. Art links festival, na katerem svoja dela razstavlja in predstavlja več slovenskih umetnikov. Povabila jih je na odprtje razstave v Kulturni center Novega Sada

ter v Kulturno postajo Svilara in galerijo SULUV v Novem Sadu. Razstave so bile na ogled do konca maja. Skupina odraslih nadaljevalcev je bila na odprtju in imeli so poseben privilegij – vodenje v slovenščini! Na koncu so se učenci še vključili v projekt Črtomirja Freliha Fox box.

LJUBLJANA IMA NEKAJ POSEBNEGA

Tisti, ki prihajamo iz obrečnih mest, najbolje vemo, koliko reka pomeni mestu in njegovim prebivalcem. Vse je povezano z njo. Ljudje se srečujejo ob njej, grejo na pot, prihajajo iz daljnih krajev, tržijo, se zabavajo, čakajo pomladi, poletja, jeseni in zime. Včasih se bojijo njenih muh, ki lahko povzročijo težke posledice. Reka preprosto daje življenje, vendar pa narekuje njegov ritem tistim, ki bivajo ob njej.

Ko se približate bregovoma reke Ljubljanice, takoj vse to ugotovite. Življenje se v Ljubljani, vsaj za nas, ki smo prišli kot turisti, v celoti odvija ob Ljubljanici. Ob tej majhni reki, ki za Ljubljančane in obiskovalce predstavlja večni navdih, mesto za zmenke, nova poznanstva ali trenutke oddiha ob kavi, soku ali kakšni zanimivi tradicionalni jedi.

Po Ljubljanici v določenih presledkih pluje ladjica z razneženimi in pojočimi ljudmi, ki jih vzdolž reke vozi v nepozabne avanture. Z ladjice odmeva glasba skupin, popularnih še iz časa, ko smo živeli v skupni državi: Crvene jabeke, Plavi orkester ali Bajaga... Radi imamo iste reči, poslušamo iste pesmi. Zlahka se razumemo. Veliko jezikov se da slišati ob reki: slovenski, srbski, hrvaški, bošnjaški, italijanski, angleški, nemški...

Kar mikalo me je pridružiti se skupini nemških in italijanskih turistov in poslušati, kar jim razlaga vodnik. Najbolj mi je bila zanimiva zgodba o Prešernu in njegovi Juliji. Vsi pogledi so bili uprti proti hiši, kjer je bila včasih gostilna in v kateri je živela Julija, Prešernova velika ljubezen.

Na Prešernovem trgu, ki mi je bil ves čas bivanja

v Ljubljani glavni orientir, se nenehno dogaja kaj zanimivega: nastopi glasbenikov, amaterskih igralcev, (razg)rajanje veselih družin, ki so globje pogledale v kozarec. Zelo živo je na Prešernovem trgu in na Tromostovju, ki sta pravzaprav glavno sprehajališče in prostor, kjer se začne vsak ogled znamenitosti Ljubljane. V nekaj dneh sem imela občutek, da Ljubljano poznam, kot da sem jaz ta, ki živi v njej. Številne kavarnice, restavracije, slaščičarne... Večina se nahaja ob sami reki, kar prispeva k posebnemu vzdušju in sprostitvi.

Cona za pešce v jedru Ljubljane, ki je zares velika, omogoča nemoteno gibanje in ogled mesta. Le številni kolesarji vas pogosto presenetijo. Toda ko se navadite nanje, je že v redu, vendar si tudi vi zaželite kolo. Eno kolo in seveda dežni plašč, saj dežuje skoraj vsak dan. Ljubljana z dežjem živi. Hitro sem se na to navadila, pa sem se v dežju povzpela na Ljubljanski grad in doživela Ljubljano na najlepši način, z obzidja Gradu.

Lepa je, ni dvoma... lepa in prijazna, odprta, ponosna na svojo dediščino, na Plečnika, ki ji je podaril najlepše stavbe, zaradi katerih jo tudi kličejo Plečnikova Ljubljana. Ljudje so prijazni, navajeni da k njim prihajajo iz vsega sveta, ponosni na vse, kar lahko nudijo – slovensko kulinariko, glasbo, literaturo, kulturno življenje.

Besedilo in foto: Sonja Golubović

ČESTITKA

Bojan Samson, učenec dopolnilnega pouka slovenščine in član DS Kredarica Novi Sad, je osvojil prvo mesto na pesniškem natečaju Šinkovčevi dnevi v organizaciji JSKD Idrija.

BEREMO SLOVENIJO

V okviru projekta Beremo Slovenijo DS Emona v Rumi so 11. maja 2019 sodelovali učenci dopolnilnega pouka iz slovenskih društev iz Novega Sada, Niša, Kruševca, Smedereva, Beograda, Gudurice in Banjaluke, kjer so izkusili čudovita bralna doživetja in potovanja s slovenskimi knjižnimi junaki.

Sodelovali so tudi učenci novosadske osnovne šole Prva vojvođanska brigada, ki se z učiteljico Nino Stanimirov Veriš učijo Slovenski jezik z elementi nacionalne kulture.

Besedilo in foto: Rut Zlobec

ZAKLJUČEK DOPOLNILNEGA POUKA

V DS Kredarica je bil 15. junija 2019 zaključek pouka za učence. Pri pouku v Novem Sadu je do konca vztrajalo 41 odraslih učencev in 8 mladostnikov, 7 učencev je sodelovala v CICI Veseli šoli in prejelo pohvale, 1 učenka je prejela priznanje za sodelovanje v projektu Beremo s Slovenijo.

Ob zaključku je učence pozdravila predsednica Upravnega odbora DS Kredarica Elza Ajduković, potem pa je učiteljica Rut Zlobec nadaljevala s podelitvijo potrdil, in na koncu je sledilo fotografiranje, klepet in izbira knjig za počitniško branje...

Pa tudi brez verzov Valentina Vodnika ni šlo. Najlepša hvala vsem za sodelovanje!

Vsi, ki niste mogli priti na podelitev, se oglasite v Kredarici, potrdila vas čakajo. V Novem Sadu se je zaključil dopolnilni pouk slovenščine v šolskem letu 2018-19. Učenci so prejeli potrdila in mape z letošnjimi učnimi listi in izdelki.

Želimo vam prijetno poletje in se vidimo septembra :-)

Zahvala učiteljici Rut Zlobec in učencem.

Besedilo in foto: Jasmina Veselinov

Društvo se za vsestransko podporo zahvaljuje častnemu predsedniku društva Ivanu Zavrtaniku z družino, družini Kekić, Veselinov, Veriš, Maletin, Ajduković, Juršić-Huzjan, Mariji Lovrić in vsem drugim članom društva, učencem dopolnilnega pouka, pevcem obeh pevskih skupin in članom ansambla, učiteljici Rut Zlobec, Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Združenju slovenska izseljenska matica v Sloveniji, Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport ter Zavodu za šolstvo Republike Slovenije, in v Srbiji, Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu in častnemu konzulu Republike Slovenije v Vojvodini Rajku Mariću, metropolitu msgr. Stanislavu Hočvarju, Nacionalnemu svetu slovenske nacionalne manjšine v Srbiji, Kulturnemu centru Novi Sad, Mestni upravi Novi Sad, Pokrajinski Vladi in Pokrajinskemu in mestnemu sekretariatu za kulturo in obveščanje, Židovski občini, Baletni šoli in Glasbeni mladini, Knjižnici Matice srbske, Mestni knjižnici Novi Sad in drugim.

Bilten "Kredarica". Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: Marija Lovrić - urednica, člani Elza Ajduković, Nevena Belić, Jasmina Veselinov, Nina Stanimirov-Veriš in Đorđe Veselinov. Aleksandar Jovanović – tehnični urednik in priprava za tisk. Tisk: Simbol - Petrovaradin. Naklada: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev "Kredarica", 21000 Novi Sad, Trg slobode 3. Telefon 021/427-106. E-mail: pisarna@kredarica.org . Rešenjem Sekretariata za informiranje štev.: 105/651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002. Bilten "Kredarica" vpisan v Register sredstev informiranja. Izhajanje te številke je omogočil Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Pokrajinski sekretariat za izobraževanje, predpise, upravo in nacionalne manjšine – nacionalne skupnosti.

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

061.237 (497.113 Novi Sad)

KREDARICA: bilten Društva Slovencev v Novem Sadu / urednica Marija Lovrić.- Let.1, št.1(marec 2001)-Novi Sad : Društvo Slovencev "Kredarica", 2001 - Ilustr. ; 30 cm - 2001- Ilustr.; 30cm

Tromesečno
COBISS.SR-ID 223277807

ISSN1821-1070

